

ΠΑΡΑΚΛΗΤΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΕΤΟΣ 22° ΤΕΥΧΟΣ 112° ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2022

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ίδιοκτήτης:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Υπεύθυνος Ύλης:

Σταύρος Όλύμπιος

Διευθυντής Γραφείου Ποιμαντικής Διακονίας

Διευθύνεται

από Συντακτική Έπιτροπή

Διεύθυνση:

Όδός Αγίου Ανδρέου 306,

Τ.Θ. 56091, Τ.Τ. 3304

Λεμεσός - Κύπρος

Τηλ.: 00357-25864311

Ίστοσελίδα:

www.imlemesou.org

Συνδρομές:

Έσωτερικού €7

Έξωτερικού €10

Τιμή Τεύχους: €1

Έξωφυλλο: Σύγχρονη φορητή εικόνα

Όπισθόφυλλο: Τό Φρέαρ του Ίακώβ,
όπου μαρτύρησε ό Άγιος Φιλούμενος

ό Κύπριος

Άπολυτίκιο έορτής Άγίας Σκέπης

Τῆς Σκέπης σου, Παρθέ-
νε, ἀνυμνοῦμεν τὰς χά-
ριτας, ἥν ὡς φωτοφόρου
νεφέλην ἐφαπλοῖς ὑπέρ
ἐννοίαν· καί σκέπεις τόν
λαόν σου νοερῶς ἐκ πά-
σης τῶν ἐχθρῶν ἐπι-
βουλής· σέ γάρ σκέπη
καί προστάτιν καί βοη-
θόν κεκτήμεθα βοῶντές
σοι· Δόξα τοῖς μεγαλεί-
οις σου, Ἄγνη, δόξα τῇ
θείᾳ Σκέπῃ σου, δόξα τῇ
πρός ἡμᾶς σου προμη-
θείᾳ, Ἄχραντε.

Ὁ Χριστός εἶναι τό πᾶν

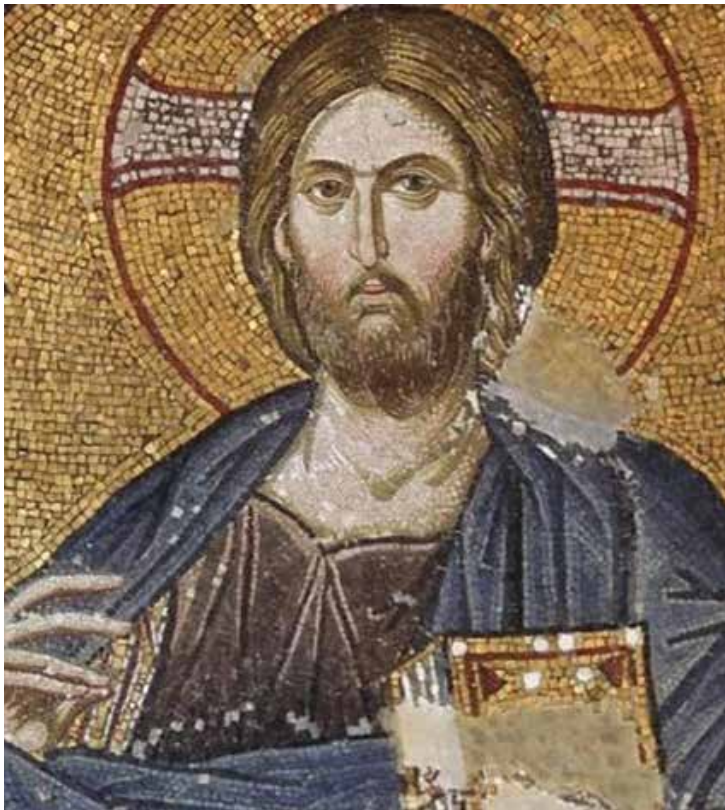
τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου
Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι καί οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἔκαναν ἀγώνα, γιατί ἤθελαν νά διαφυλάξουν τή νέα πραγματικότητα τοῦ Εὐαγγελίου ἀπαραχάρακτη. Δέν ἤθελαν νά ὑπάρχει καμία ἔκπτωση ἀπό τήν πραγματική της ὑπόσταση. Διότι στό Εὐαγγέλιο δέν ἔχουμε πλέον μία σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό, ἡ ὁποία προκύπτει μέσα ἀπό τήν τήρηση κάποιων νόμων καί διατάξεων, καί ὁ ἄνθρωπος ὑποτάσσεται στόν Θεό καί τηρεῖ τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, καί ἐπειδή τίς τηρεῖ εἶναι εὐάρεστος σ' Αὐτόν.

Δηλαδή, δέν εἶναι δοῦλος ὁ ἄνθρωπος στόν Θεό, δέν Τόν φοβᾶται, οὔτε καί ἔχει σχέση ἐμπορική μαζί Του, «δίνω στόν Θεό καί μοῦ δίνει», ὅπως εἶχαν οἱ Ἑβραῖοι στόν Μωσαϊκό νόμο. Τηροῦσαν τόν Μωσαϊκό νόμο, ἀλλά ἦταν καί ὁ Θεός «ὑποχρεωμένος» νά τοῦς παρέχει τήν προστασία, τή βοήθεια, τήν εὐλογία, τή σκέπη Του κλπ.

Αὐτές ὅμως οἱ σχέσεις μέ τόν Θεό, παρόλο πού εἶναι μία μορφή σχέσης μέ τόν Θεό, δέν εἶναι τό τέλειο. Γιατί στήν Ἐκκλησία τό ζητούμενο εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Δέν εἶναι

ἀπλῶς ἡ τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ὁ Χριστός εἶναι τό ζητούμενο. Καί ἡ σχέση Θεοῦ καί ἀνθρώπου εἶναι σχέση ἀγάπης. Ἐμεῖς καλούμαστε νά ἀγαπήσουμε τόν

Χριστό ὡς ἀπάντηση στήν πολλή ἀγάπη πού Αὐτός ἔδειξε σ' ἐμᾶς. Ἀκόμα καί οἱ Ἅγιοι καί οἱ Μάρτυρες πού ἐορτάζουμε κάθε μέρα στήν Ἐκκλησία μας, δέν ἔγιναν Μάρτυρες καί Ἅγιοι γιατί ἀπλῶς τήρησαν τόν νόμο τοῦ Θεοῦ ἢ ἔστω ἔδωσαν τή ζωή τους. Γιατί ὑπάρχουν κι ἄλλοι ἄνθρωποι πού ἔδωσαν τή ζωή τους γιά τήν πατρίδα τους, γιά κάποιες ιδέες

καί φιλοσοφίες πού πρέσβευαν καί γιά πολλά ἄλλα πράγματα, ἀλλά δέν εἶναι Ἅγιοι. Ἡ διαφορὰ τῶν Ἁγίων δέν εἶναι ὅτι ἀπλῶς ἔδωσαν τή ζωή τους, ἀλλά τό ὅτι ἔδωσαν τή ζωή τους ἦταν τό ἀποτέλεσμα ἀλλά καί ὁ δρόμος πού τοῦς ὁδήγησε στήν ἔνωση αὐτή μέ τόν Χριστό. Αὐτό εἶναι τό ζητούμενο στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Τό πῶς ὁ ἄνθρωπος θά ἐνωθεῖ μέ τόν Χριστό καί πῶς αὐτή ἡ ἔνωση τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό θά ἔχει καί τοῦς ἀνάλογους καρπούς. Διότι δέν εἶναι δυνατόν ἓνας ἄνθρωπος νά ἐνωθεῖ μέ τόν Θεό, νά ἔχει

μία σχέση τέτοια με τόν Θεό, και νά μήν ἔχει καρπούς. Πρέπει νά ἔχει συγκεκριμένα ἀποτελέσματα. Πρέπει νά δεῖ τί συμβαίνει, ὅταν ἔνωθεῖ με τόν Θεό. Εἶναι δηλαδή ἕνα ἐπιστημονικό πείραμα. Ὅπως ἔχεις λ.χ. μία θεωρία ἑνός πράγματος καί τό ἐφαρμόζεις στήν πράξη καί βλέπεις τό ἀποτέλεσμα νά ἐπαληθεύεται, ἔτσι καί στήν Ἐκκλησία. Ἐπαληθεύεται αὐτή ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου με τόν Θεό, ὅταν ἔχουμε τά συγκεκριμένα ἀποτελέσματα, τά ὁποῖα εἶναι οἱ καρποί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Δηλαδή ἡ ἀγάπη, ἡ χαρά, ἡ εἰρήνη, ἡ μακροθυμία, ἡ χρηστότητα, ἡ ἀγαθοσύνη, ἡ ἐγκράτεια, ἡ σωφροσύνη. Ὅλα αὐτά τά χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι οἱ καρποί αὐτῆς τῆς σχέσης τοῦ ἀνθρώπου με τόν Θεό.

Ἐνα ἀπό τά προβλήματα τῶν ἀνθρώπων πού πᾶμε στήν ἐκκλησία κι ἔχουμε ἕνα ἐνδιαφέρον, εἶναι ὅτι πολλές φορές ἐξαντλοῦμε τήν πνευματική μας ζωή καί τόν πνευματικό μας ἀγώνα, στό νά τηρήσουμε τούς κανόνες καί τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά δέν μᾶς ἀπασχολοῦν καί τόσο οἱ καρποί αὐτοῦ τοῦ ἀγώνα. Καί διερωτόμαστε ὅλοι πολλές φορές, ἂν εἶναι δυνατόν ἕνας ἄνθρωπος πού ἔχει μία σωστή σχέση με τόν Θεό καί ἐνώνεται μαζί Του, νά παρουσιάζει φαινόμενα κακίας, πονηρίας καί φοβερῶν παθῶν. Αὐτή ἡ σχέση μας με τόν Θεό πρέπει νά ἔχει καί ὅλα τά ἀγαθὰ ἀποτελέσματα στήν καρδιά μας.

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει συγκεκριμένα ἀποτελέσματα, τά ὁποῖα ἐπαληθεύονται μέσα στό πέρασμα τῶν αἰῶνων. Εἶναι ἐκπληκτικό τό ὅτι διαβάζουμε λ.χ. γιά τόν Ἀβραάμ. Ὁ Ἀβραάμ ὑπολογίζουμε ὅτι ἔζησε ἴσως καί 4-5 χιλιάδες χρόνια πρὶν τόν Χριστό. Χιλιάδες χρόνια πρὶν ἀπό ἐμᾶς. Ἐζησε πρὶν ἀπό τόν Μωυσή, ἂν καί δέν ξέρουμε ἀκριβῶς πόσο πρὶν. Ἡ Γραφή εἶναι γραμμένη ἀπό τόν προφήτη Μωϋσῆ τουλάχιστον 1900 χρόνια πρὶν τόν Χριστό. Ὅμως τό ἐκπληκτικό εἶναι ὅτι διαβάζοντας τήν περιγραφή τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στίς διάφορες ἐμπειρίες τῶν Προφητῶν καί τῶν Πατριαρχῶν αὐτῶν, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἰακώβ καί τῶν ὑπολοίπων, καί διαβάζοντας καί τίς ἐμπειρί-

ες τῶν συγχρόνων Ἁγίων, τοῦ Γέροντα Παῖσιου, τοῦ Γέροντα Πορφυρίου, πού γνωρίσαμε καί ζήσαμε μαζί τους, καί τούς ζῶντες ἀκόμα Ἁγίους πού ὑπάρχουν κοντά μας, τό συγκλονιστικό εἶναι ὅτι ὅλες αὐτές οἱ ἐμπειρίες ἔχουν τά ἴδια συγκεκριμένα οὐσιαστικά στοιχεῖα.

Δηλαδή, εἴτε τόν Ἀβραάμ διαβάσεις, 7000 χρόνια πρὶν, εἴτε τόν Γέροντα Παῖσιο διαβάσεις, ἡ ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ πού εἶχαν περιγραφομένη κι ἀπό τούς δύο, ἔχει καί τά ἴδια στοιχεῖα καί τά ἴδια ἀποτελέσματα, μά καί τήν ἴδια μέθοδο. Εἶναι μία μέθοδος ἡ ὁποία ἐφαρμοζομένη παράγει τό συγκεκριμένο ἀποτέλεσμα καί μπορεῖς νά τό ἐπαληθεύσεις. Δηλαδή τί; Λές ὅτι ὁποῖος ἀκολουθεῖ αὐτή τή μέθοδο ἔχει αὐτό τό ἀποτέλεσμα. Ἄς τό ἐρευνήσουμε. Μποροῦμε λοιπόν, αὐτούς τούς ἀνθρώπους, τούς ἐναρέτους ἁγίους ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας νά τούς ἐρευνήσουμε, νά τούς ἐξιχνιάσουμε, νά δοῦμε ἂν ἔχουν αὐτά τά ἀποτελέσματα. Ὅλα αὐτά τά ἀποτελέσματα πού ἔχουν αὐτοί πού λένε σήμερα, μοιάζουν μ' αὐτό πού περιγράφεται πρὶν 100 χρόνια ἢ χιλιάδες χρόνια πρὶν τόν Χριστό; Πράγματι, βλέπει κανεῖς ὅτι ὑπάρχει μία ταυτότητα, χωρίς νά σημαίνει αὐτό ὅτι καταργεῖται ἡ προσωπικότητα τῶν Ἁγίων. Καθόλου δέν καταργεῖται τό μοναδικό γεγονός τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ἄρα καί τῆς σχέσης του με τόν Θεό πατέρα του, ἀλλά ὅμως τά βασικά στοιχεῖα παραμένουν τά ἴδια πράγματα, παραμένει αὐτή ἡ πληρότητα, ἡ τελειότητα, ἡ ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι τελικά ὁ Θεός λειτουργεῖ στόν ἄνθρωπο θεραπευτικά, τοῦ δίδει τήν ὑγεία, τόν θεραπεύει ὄντως καί τόν κάνει ὅπως τόν ἔπλασε. Ὁ Μωσαϊκός νόμος ἦταν, τρόπον τινά, μία συνταγή κανόνων, τούς ὁποίους ἐφάρμοξε ὁ ἄνθρωπος ἀλλά γινόταν μόνο καλός ἄνθρωπος δέν ὑπῆρχε ἀκόμα ἡ δυνατότητα τῆς θέωσής του, ἀφοῦ ὁ Χριστός δέν εἶχε γίνει ἄνθρωπος, δέν ὑπῆρχε ἀκόμα ἡ Ἐκκλησία μέ τή σημερινή της μορφή, μέ τά μυστήρια, καί ὁ ἄνθρωπος ἔφτανε στό φυσικό ἐπίπεδο τῆς καθαρσῆς του ἀπό τά πάθη του, καί σ' ἕνα φυσικό ἐπίπεδο μίας ἠθικῆς τελειότητας. Στίς

περιπτώσεις τῶν Ἁγίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καί τῶν Προφητῶν ἔφθαναν οἱ ἄνθρωποι στήν κατάσταση τῆς θέωσης, ἔμπαιναν σ' αὐτή, ἀλλά λόγω τῆς ἀπουσίας τοῦ Θεοῦ-Λόγου ὡς σεσαρκωμένου, δέν εἶχαν τή μονιμότητα σ' αὐτή τήν κατάσταση, πού ἔχουμε πλέον στήν Ἐκκλησία.

Γι' αὐτό τόν λόγο ὁ Θεός ἔγινε ἄνθρωπος. Γι' αὐτό τόν λόγο παρήλθε ἡ σκιά τοῦ νόμου. Ὅπως ἓνας ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος πηγαίνει

στό σχολεῖο καί πρέπει νά πάει πρῶτα στό νηπιαγωγεῖο, μετά στό δημοτικό, στό γυμνάσιο, στό λύκειο καί μετά στό πανεπιστήμιο γιά νά τελειώσει καί νά θεωρεῖται ὅτι κατέχει τήν ἐπιστήμη του, χωρίς νά σημαίνει ὅτι μηδενίζεται τό ἔργο τοῦ νηπιαγωγείου, γιατί εἶναι ἡ βάση κι ὁ ὁδηγός πού μᾶς ὁδηγεῖ στή συνέχεια, ἔτσι καί στήν πνευματική ζωή. Βέβαια, δέν μπορεῖ νά μείνει κανείς στό νηπιαγωγεῖο ἢ στό δημο-

τικό, ἀλλά πρέπει νά τό τελειώσει καί νά τό ξεπεράσει. Νά προχωρήσει πιο πάνω μέχρι νά φτάσει ἐκεῖ πού εἶναι ὁ στόχος του.

Ὁ Θεός γενόμενος ἄνθρωπος, ἔδωσε πλέον τήν εὐλογία τοῦ Εὐαγγελίου καί τή δυνατότητα οἱ ἄνθρωποι νά ἀκούσουν καί νά γνωρίσουν τόν Θεό Λόγο, μέχρι τίς μέρες μας πού ἔχουμε τήν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία γεννᾷ τούς Ἁγίους καί ἀποδεικνύει τόν ἑαυτό της, ὅτι

πραγματικά ἡ Ἐκκλησία εἶναι αὐτή ἡ ὁποία ἐπαληθεύει τό Εὐαγγέλιο καί μᾶς δείχνει ὅτι ὅλα αὐτά, πού μᾶς εἶπε ὁ Χριστός, εἶναι ὅλα ἀληθινά. Ὁ Χριστός δέν μᾶς εἶπε ψέματα, δέν μᾶς ξεγέλασε.

Λέει ὁ Χριστός στό Εὐαγγέλιο: «Ἐλάτε κοντά μου ὅλοι οἱ κουρασμένοι καί οἱ φορτωμένοι κι ἐγώ θά σᾶς ἀναπαύσω. Μάθετε ἀπό μένα ὅτι εἶμαι πρῶτος καί ταπεινός στήν καρδιά, καί θά βρεῖτε ἀνάπαυση στίς ψυχές σας».

Ὁ Χριστός δέν μᾶς ὑπόσχεται ψέματα.

Στό Εὐαγγέλιο εἶπε πράγματα τά ὁποῖα, ἐάν ἤθελε νά ἔχει ὁπαδούς δέν ἔπρεπε νά τά πεῖ. Πάρτε παράδειγμα ἀπό τούς πολιτικούς. Ἐχει κανένα πολιτικό πού θά πεῖ «εἶστε μακάριοι τώρα πού ὅλοι θά φτωχύνετε, κι εἶστε μακάριοι καί τρισμακάριοι πού ἔρχεται ἡ τρίαινα, θά ἔρθουν μνημόνια, θά κοποῦν οἱ μισθοί σας, θά πεινάσετε καί θά διψάσετε,

θά σᾶς βγάλουν ἔξω ἀπ' τά σπίτια σας, εἶστε μακάριοι καί νά χαίρεστε, διότι θά γίνουν ὅλα αὐτά»; Ποιός τολμᾷ νά πεῖ τέτοια λόγια;

Ὁ Χριστός ὅμως εἶπε. Μακάριοι οἱ πτωχοί, μακάριοι οἱ πεινῶντες, μακάριοι οἱ πενθοῦντες, μακάριοι οἱ διωγμένοι, μακάριοι εἶστε, ὅταν σᾶς κατηγορήσουν καί σᾶς συκοφαντήσουν καί σᾶς ἐκδιώξουν, κι εἶστε

μακάριοι κι όταν σ'α σκοτώσουν ακόμα. Άλλα όλα αυτά όταν γίνουν για τό δικό μου όνομα.

Ό Χριστός δέν ενδιαφέρεται νά κάνει όπαδούς, αλλά νά πεί τήν αλήθεια. Είπε στόν κόσμο ότι τελικά τό ζητούμενο είναι ό Ίδιος. Δέν είναι νά αφαιρέσει τά δεδομένα του κόσμου τούτου. Δέν είπε στόν κόσμο ξέρετε έγώ θά καταργήσω όλα αυτά, αλλά ακριβώς τό αντίθετο.

Μας είπε ότι μέσα στόν δικό του δρόμο θά βρούμε τήν ανάπαυση από τήν κούραση, τόν κόπο, τήν άθυμία, τήν άκηδία πού μας πνίγει και πού μας χαρακτηρίζει, και συντριβόμαστε μέσα από τά δεδομένα πού έχουμε κάθε μέρα μπροστά μας. Στους νεότερους μπορεί νά μήν λειτουργεί τόσο. Ένας άνθρωπος όμως πού αρχίζει νά μπαίνει σέ μία ώριμη ηλικία, όταν βλέπει και άκούει πράγματα τά όποια προδιαγράφουν ένα ζοφερό μέλλον, σίγουρα αρχίζει νά ανησυχεί, νά μπαίνει σέ διάφορες σκέψεις και φόβους και διερωτάται τί θά γίνει.

Αυτά ό Θεός, λοιπόν, δέν έρχεται νά μας πεί ότι θά σταματήσουν. Λέει μπορεί νά γίνουν και χειρότερα, κι όσο προχωράμε στην πορεία του χρόνου, αυτά θά γίνονται δυσκολότερα και χειρότερα. Τί όμως μας ύπόσχεται; Τόν έαυτό Του. Λέει ότι όποιος Τόν γνωρίσει και Τόν άποκτήσει κι ένωθεί μαζί Του γίνεται έλεύθερος και πλήρης. Τότε δέν καταγοούνται τά δεδομένα, μά αλλάζει ό ίδιος ό άνθρωπος. Δηλαδή, γίνεται ύγιής πνευματικά ό άνθρωπος και δέν φοβάται από πράγματα τά όποια είναι παρερχόμενα. Τά βλέπει διαφορετικά. Αλλάζει τρόπο μέ τόν όποιο βλέπει και άξιολογεί τά πράγματα πού έχει

γύρω του.

Τελικά άνακαλύπτει ότι αυτό είναι τό ζητούμενο. Η ψυχή του ανθρώπου δέν ξεκουράζεται στά ανθρώπινα πράγματα. Δέν αισθάνεται αυτή τήν ανάπαυση πού δίνει ό Θεός.

Η παρουσία του Θεού στόν άνθρωπο τόν ξεκουράζει, ενώ ή άμαρτία, ή φιληδονία, ή φιλαυτία, ή ιδιοτέλεια, μπορεί νά τόν κάνουν νά αισθάνεται ώραία στην αρχή, στό τέλος θά τόν κάνουν νά αισθανθεί τήν ψυχική κούραση και άπογοήτευση.

Αυτή είναι ή πραγματικότητα τήν όποία έφερε ό Χριστός στόν κόσμο, κι είναι πραγματικότητα πού καθημερινά ή Έκκλησία έπαληθεύει, όταν, κάθε άνθρωπος πού αναζητά τόν Θεό, επικαλεστεί τό όνομά Του. Και βλέπεις αυτό τό θαύμα πώς μεταβάλλεται όλος ό άνθρωπος, πώς γίνεται καινούργιος αντί παλαιός, ξεκούραστος αντί κουρασμένος, νέος αντί γέρος. Γίνεται ένα μυστήριο μπροστά στά μάτια μας, τό ότι ό Θεός ενεργεί χωρίς νά χρειάζονται τά ανθρώπινα δεδομένα. Ό άνθρωπος ύπερβαίνει όλα αυτά τά πράγματα, προχωρεί κι ολοκληρώνεται ανεξάρτητα από τό τί συμβαίνει γύρω του.

Αυτή είναι ή λογική του Θεού. Έκούσια, θεληματικά και μέ χαρά, άπορρίπτεις τά πάντα για τήν άγάπη του Θεού και έτσι βρίσκεις τόν Χριστό, πού είναι τά πάντα. Είναι τά πάντα και δέν σ' αφήνει κανένα κενό και δέν αισθάνεσαι καμιά άπολύτως άνάγκη. Γιατί ό Θεός είναι, όπως λέμε και στην προσευχή μας, «ό τά πάντα πληρών», γεμίζει τά πάντα. Όταν ό Θεός είναι παρών, δέν ύπάρχει πιθανότητα νά αισθανθείς όποιοδήποτε κενό.

Κοίμησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κυροῦ Χρυσοστόμου τοῦ Β΄

Τὴν 7η Νοεμβρίου 2022 ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ σέ ἡλικία 81 ἐτῶν, μετὰ ἀπὸ μακροχρόνια μάχη μέ τὴν ἐπάρατη νόσο, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος Β΄.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου κυρὸς Χρυσόστομος Β΄ (κατὰ κόσμον Ἡρόδοτος Δημητρίου) γεννήθηκε στίς 10 Ἀπριλίου 1941 στὸ χωριὸ Τάλα τῆς ἐπαρχίας Πάφου. Μετὰ τὴν ἀποφοίτησή του ἀπὸ τὸ δημοτικὸ σχολεῖο ἔγινε δεκτὸς ὡς δόκιμος μοναχὸς στὴν Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἑγκλείστου. Ἀκολουθῶς ἐστάλη στὸ Γυμνάσιο Πάφου, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀπεφοίτησε τὸ 1963. Στίς 3 Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους χειροτονήθηκε Διάκονος ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο τότε Χωρεπίσκοπο Τριμυθοῦντος καὶ μετέπειτα Μητροπολίτη Νικαίας Γεώργιο. Διετέλεσε γιὰ πέντε χρόνια Ἔφορος τῆς Μονῆς. Τὸ 1968 ἐνεγράφη στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Στίς 19 Ὀκτωβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους ἐξελέγη Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Νεοφύτου. Χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος, χειροθετήθηκε Ἀρχιμανδρίτης καὶ ἐγκαθιδρύθηκε ὡς Ἡγούμενος στίς 12 Νοεμβρίου ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ΄. Στίς 25 Φεβρουαρίου 1978 ἐξελέγη διὰ βοῆς Μητροπολίτης Πάφου καὶ τὴν ἐπομένη χειροτονήθηκε Ἐπίσκοπος καὶ ἐνθρονίστηκε αὐθημερόν. Ἀνεσύστησε τὴν πάλαι ποτὲ διαλάμψασα Ἐπισκοπὴ Ἀρσινόης καὶ εἰσηγήθηκε στὴν Ἱερά Σύνοδο τὴν ἐκλογή τοῦ Ἀρχιμανδρίτη κ. Γεωργίου Παπαχρυσοστό-

μου, ἡ ὁποία ὁμοθυμῶς τὸν ἐξέλεξε πρῶτο Χωρεπίσκοπο τῆς ἀνασυσταθείσης Ἐπισκοπῆς Ἀρσινόης.

Ἡ ἐπιτυχὴς αὐτὴ ἐνέργεια ἀπετέλεσε τὸ προοίμιον τῶν ὀραματισμῶν του γιὰ τὴ διεύρυνση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μητροπόλεων καὶ τῶν Ἐπισκοπῶν, προκειμένου ἡ Ἐκκλησία Κύπρου νὰ ἀποκτήσει ξανά τὴν πλήρη Αὐτοκεφαλία της, κάτι πού πραγματοποίησε ἀργότερα ὡς Ἀρχιεπίσκοπος. Στίς 5 Νοεμβρίου 2006 ἐξελέγη Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου καὶ ἐνθρονίστηκε τὴν Κυριακὴ 12 Νοεμβρίου 2006.

Στὴν ἐξόδιον ἀκολουθία του προεξῆρχε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, πλαισιούμενος ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ὁ Παναγιώτατος τόνισε τὰ ἑξῆς: «Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὡς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπιθυμοῦμεν ὀφειλετικῶς νὰ ὑπογραμμίσωμεν ὄλως ἰδιαίτερος, ἦτο ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ ἀειμνήστου πρὸς τὴν μαρτυρικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλε-

ως καὶ ἡ φιλότιμος καὶ ἀδιάκοπος συμπόρευσις του μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς μαρτυρίας της! Εἰς κάθε βῆμα μας ἦτο πλησίον μας μέ γενναϊότητα, μέ παρρησιάν». Εὐχόμεστε στὸν Μέγα Ἀρχιερέα καὶ Δικαιοκρίτην Κύριον τὴν ψυχὴ τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κυροῦ Χρυσοστόμου τοῦ Β΄ ἐν σκηναῖς δικαίων τάξαι, ἐν κόλποις Ἀβραάμ ἀναπαῦσαι, καὶ μετὰ ἁγίων καὶ δικαίων συναριθμησαί.

(ἐκ τῆς Συντάξεως)

Ἐκλογή νέου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου τοῦ ἀπό Πάφου Γεωργίου

Τό Σάββατο 24 Δεκεμβρίου 2022, Παραμονή τῶν Χριστουγέννων, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἐξέλεξε κατά πλειοψηφίαν τόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Πάφου κ. Γεώργιο ὡς νέο Ἀρχιεπίσκοπο Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου εἰς διαδοχήν τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Β'.

Ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου κ.κ. Γεώργιος γεννήθηκε στό χωριό Ἀθηένου στίς 25 Μαΐου 1949. Τό 1967 ἀπεφοίτησε ἀπό τό Παγκύπριο Γυμνάσιο καί μέ ὑποτροφία τοῦ Ι.Κ.Υ. εἰσήχθη στό Χημικό Τμήμα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καί πῆρε τό πτυχίον του τό 1972. Κατόπιν εἰσήχθη στή Θεολογική Σχολή τοῦ ἰδίου Πανεπιστημίου, ἀπό τήν ὁποία ἀπεφοίτησε τό 1980. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στήν Ἀγγλία στή χημεία καί στή θεολογία.

Χειροτονήθηκε διάκονος στίς 23 Δεκεμβρίου 1984 ἀπό τόν ἀείμνηστο Χωρεπίσκοπο Σαλαμίνοσ Βαρνάβα. Χειροτονήθηκε πρεσβύτερος καί προχειρίστηκε ἀρχιμανδρίτης στίς 17 Μαρτίου 1985 ἀπό τόν ἀείμνηστο Ἀρχιεπί-

σκοπο Κύπρου Χρυσόστομο Α'.

Ἵπηρετήσε ὡς καθηγητής χημείας στή Μέση Ἐκπαίδευση κατά τά ἔτη 1985-1996. Τό 1993 προήχθη σέ Βοηθό Διευθυντή. Τό 1994 ὀρίστηκε Γραμματέας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Στίς 26 Μαΐου 1996 ἔγινε ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία του καί ἀνέλαβε καθήκοντα ὡς Χωρεπίσκοπος Ἀρσινόης. Στίς 29 Δεκεμβρίου 2006 ἐξελέγη Μητροπολίτης Πάφου.

Συμμετεῖχε στίς Πανορθόδοξες Διασκέψεις καί στόν διάλογο μέ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ἵπῆρξε ἐπίσης Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς καί τῆς Ἐπιτροπῆς Παιδείας τῆς

Ἱερᾶς Συνόδου.

Εἰς τόν νέο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Γεώργιο εὐχόμεσθε τόν φωτισμό καί τήν καθοδήγηση τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ὥστε νά κατευθύνει τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου εἰς ἀσφαλεῖς λιμένας καί εἰς νομάς σωτηρίους.

(ἐκ τῆς Συντάξεως)

Ἡ ἐλεημοσύνη στή ζωή τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος

τοῦ Θεοφιλεσιᾶτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

Μέσα ἀπό κάποια χαρακτηριστικά γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος θά δοῦμε, πῶς ἡ θεοποιός ἀρετή τῆς ἐλεημοσύνης βρῆκε τήν πραγμάτωσή της.

Χωρίς ἀμφιβολία ὁ βίος καί ἡ πολιτεία τῶν ἁγίων μας εἶναι ἡ ἐφαρμογή τοῦ Εὐαγγελίου καί ἡ ἐπαλήθευση τῆς ζωῆς καί ἐμπειρίας τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων λοιπόν, στό πρόσωπο τοῦ κάθε πτωχοῦ καί ταλαιπωρημένου ἀνθρώπου ἔβλεπε τόν ἴδιο τόν Χριστό.

Γι' αὐτό μόλις χειροτονήθηκε Πατριάρχης εἶπε στό Συμβούλιό του: «Δέν εἶναι σωστό, ἀδελφοί, νά βάζουμε τή φροντίδα μας γιά ὅποιονδήποτε ἄλλον πρὶν ἀπ' τόν Χριστό».

Ὅταν ὅλοι ὅσοι βρίσκονταν ἐκεῖ κατανύχθηκαν ἀπό τόν λόγο του καί συμφώνησαν, λέγει πάλι ὁ ἀψευδῆς ἀρχιερέας: «Πηγαίνετε λοιπόν σ' ὅλη τήν πόλη καί καταγράφετέ μου ὅλους τούς κυρίους μου μέχρι τόν τελευταῖο». Στήν ἀπορία τους ποιοί εἶναι οἱ κύριοι, τούς λέει: «Αὐτοί πού ἐσεῖς ὀνομάζετε φτωχοῦς καί ζητιάνους, τούτους ἐγώ τούς ἀνακηρῦσσω κυρίους καί καθοδηγητές μου, γιατί πραγματικά μόνο αὐτοί μποροῦν νά μᾶς καθοδηγήσουν καί νά μᾶς χαρίσουν τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Ὅπως λέει πολύ εὐστοχα καί ἐκφραστικά τό ἀπολυτίκιο τοῦ ἁγίου μας ὄχι ἀπλῶς ἐλέησε τούς πτωχοῦς, ἀλλά καί τούς ἀγάπησε ὡς κυρίους του καί αἰτίους τῆς σωτηρίας του.

Τόσο πολύ εἶχε τήν ἔγνοια καί μέριμνά του γιά τούς πτωχοῦς, ὥστε ἔστειλε ἐγκύκλιο σ' ὅλη τήν Ἀλεξάνδρεια μέ τήν ὁποία ἀπαγόρευε τήν ὑπαρξη ὁποιουδήποτε μέτρου καί σταθμοῦ μικρότερου ἢ μεγαλύτερου ἀπό τό κανονικό, ἀλλά τά πάντα νά πωλοῦνται καί νά ἀγοράζονται μέ τήν ἴδια ζυγαριά. Διαφορετικά ὅπως ὄριζε, ὅποιος ἔπεφτε σ' αὐτό τό παράπτωμα θά παρέδιδε ὅλα τά ὑπάρχοντά

του ἀναγκαστικά καί χωρίς ἀποζημίωση σ' ἐκείνους πού εἶχαν ἀνάγκη.

Ὁ ἅγιος κάθε Τετάρτη καί Παρασκευή τοποθετοῦσε δημόσια ἓνα κάθισμα καί δύο σκαμνιά μπροστά ἀπό τήν ἐκκλησία, στό ὁποῖο καθόταν καί συζητοῦσε μέ κάποιους ἐνάρετους ἀνθρώπους κρατώντας καί τό ἅγιο Εὐαγγέλιο. Ἐκεῖ εἶχε τή δυνατότητα ὅποιος εἶχε κάποιο πρόβλημα ἢ αἴτημα νά τόν πλησιάσει. Τόσο πολύ μάλιστα φρόντιζε γιά τή διεκπεραίωση τῶν αἰτημάτων πού ἄκουε, ὥστε δέν ἐπέτρεπε στούς ἐπιτρόπους του νά φᾶνε, ἐάν δέν ἐκπλήρωναν τά αἰτήματά τους. Μάλιστα κάποια μέρα πού δέν τόν πλησίασε κάποιος νά αἰτηθεῖ κάτι καί ἦταν πολύ λυπημένος ἔλεγε στούς συνεργάτες του Σωφρόνιο καί Ἰωάννη: «Σήμερα ὁ ταπεινός Ἰωάννης δέν πῆρε μισθό ἀπό κανένα, οὔτε καί πρόσφερε ὅποιονδήποτε κόπο στόν Χριστό γιά τίς ἀναρίθμητες ἁμαρτίες του, ὅπως καί ποτέ ἐξάλλου».

Ὅταν ἦρθαν πάρα πολλοί πρόσφυγες ἀπό τή Συρία ἐξαιτίας τῶν Περσικῶν διωγμῶν καί ἔτρεχαν νά πάρουν βοήθεια καί νά φιλοξενηθοῦν κοντά του καί κάποιοι ἀπό τούς συνεργάτες του ἄρχισαν νά κάνουν διακρίσεις καί νά μὴν βοηθοῦν ὅλους τό ἴδιο, μέ αὐστηρό τρόπο τούς ἔλεγε: «Ἄν θέλετε νά μοιράζετε βοήθεια ἐκ μέρους τοῦ ταπεινοῦ Ἰωάννη, ἢ μᾶλλον τοῦ Χριστοῦ, νά ὑπακοῦτε, χωρίς νά ἐξετάζετε τή θεία ἐντολή πού λέει: “σέ καθένα πού σου ζητάει, δίνε”. Ἄν ὅμως πολυσκαλιζετε γιά ὅσους ἔρχονται νά πάρουν ἐλεημοσύνη, ὁ Θεός δέν χρειάζεται κακούς ὑπηρέτες καί διανομείς, οὔτε καί ὁ ταπεινός Ἰωάννης».

Ἐπιπλήττοντας ἀκόμη τήν ὀλιγοπιστία τους μήπως δίνοντας σέ ὅλους ἀδιάκριτα θά ξεπερνοῦσαν τά εἰσοδήματά τους καί θά δυσκολεύονταν, τούς ἔλεγε μέ βεβαία πίστη: «ἀκόμα καί ἂν ὅλος ὁ κόσμος μαζευτεῖ στήν

Ἀλεξάνδρεια ζητώντας ἐλεημοσύνη, οὔτε αὐτό δέν θά ἐλαττώσει τούς ἀμύθητους θησαυρούς τοῦ Κυρίου, οὔτε θά φέρει σέ δύσκολη θέση τήν ἅγια Ἐκκλησία».

Ὅταν κάποτε κάποιος τόλμησε τρεῖς φορές ἀλλάζοντας τήν ἐνδυμασία καί περιβολή του νά πλησιάσει τόν ἅγιο καί οἱ βοηθοί του τοῦ ὑποδείκνυαν τήν πονηριά του, αὐτός (ὁ ἅγιος δηλαδή) χαριτωμένος κατά τόν βιογράφο καί ἀληθινά ἐλεήμων, ἔλεγε σ' αὐτόν πού κρατοῦσε τά χρήματα: «δῶσ' του δώδεκα νομίσματα (καί ὄχι ἕξι ὅπως συνήθως), μήπως εἶναι ὁ Χριστός μου καί μέ δοκιμάζει».

Στήν Πατριαρχία του ἐφαρμόστηκε καί ἐπαληθεύθηκε πολλές φορές ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ὅτι, «ἂν δώσεις ἐλεημοσύνη ἕνεκεν τῆς δικῆς του ἐντολῆς καί ἀγάπης θά τή λάβεις πίσω ἑκατονταπλάσια». Ὅσες φορές οἱ συνεργάτες του πήγαν νά ἐνεργήσουν εἴτε πονηρά, εἴτε ὀρθολογιστικά λιγοστεύοντας τήν προσφορά πού θά ἔπαιρνε κάποιος, ἀπεκάλυπτε τή δική τους ὀλιγοπιστία τήν ὁποία καί στιγμάτιζε ἀλλά καί τή δύναμη τῆς δικῆς του πίστεως.

Ἡ ἐλεήμων καρδιά του βέβαια δέν ἔμεινε ἀδιάφορη μπροστά στήν καταστροφή τῶν ναῶν καί δὴ τοῦ Πανιέρου ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως στά Ἱεροσόλυμα ἀπό τούς Πέρσες. Ἔστειλε λοιπόν στόν ἅγιο Μόδεστο μεγάλη βοήθεια ἀπό χρυσό, σιτάρι, ὄσπρια, σίδηρο, κρασί καί χίλιους Αἰγύπτιους ἐργάτες ζητώντας μάλιστα συγχώρηση, πού δέν μπορούσε νά πάει καί ὁ ἴδιος νά ἐργασθεῖ γιά τήν ἀνοικοδόμηση τοῦ ναοῦ τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα αὐτά τὰ ἔστειλε ἀνιδιοτελῶς προτρέποντάς τον νά μήν γραφεῖ τό ὄνομά του πουθενά παρὰ

μόνο νά εὔχεται στόν Θεό νά γραφεῖ τό ὄνομά του ἐκεῖ πού πρέπει (ἐννοώντας τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν).

Ἐνῶ γιά ὅλους εἶχε τή μέριμνα καί ὅλους τούς ἐλεοῦσε, αὐτός, ἂν καί ἦταν Πατριάρχης, πλάγιαζε σ' ἓνα ἀθλιώτατο στρῶμα καί χρησιμοποιοῦσε ἐξαθλιωμένα σκεπάσματα. Ὅταν κάποιος πλούσιος εἶδε αὐτό τό πράγμα καί ἀγόρασε γι' αὐτό μία ἄλλη καινούργια κουβέρτα, κάπως ἀκριβή, ὁ ἅγιος τή δέχθηκε καί τή χρησιμοποίησε μόνο γιά μία νύχτα μέμφοντας τόν ἑαυτό του γιά τή

δική του «ἄνεση καί καλοπέραση» σέ ἀντίθεση μέ τούς φτωχοῦς καί πεινασμένους. Τό πρωί πήρε τήν κουβέρτα καί τήν πύλησε καί τό ἀντίτιμο τό ἔδωσε στους φτωχοῦς. Αὐτό ἔγινε γιά τρεῖς φορές. Στό τέλος λέει χαριτολογώντας στόν πλούσιο: «γιά νά δοῦμε ποιός θά βαρεθεῖ, ἐγώ ἢ ἐσύ».

Πολύ ὠφελεῖτο ὁ ἅγιος ἀπό τήν ἀνάγνωση τῶν βίων τῶν ἁγίων. Ὅταν διάβασε μάλιστα τόν βίο τοῦ ἁγίου Σεραπίωνος τοῦ Σινδόνιου ἔλεγε ἐλεεινολογώντας τόν ἑαυτό του: «πῶ, πῶ,

ὁ φιλόχριστος! Ὁ Θεός ξέρει, μέχρι σήμερα νόμιζα πῶς ὅταν μοιράζω τά χρήματα πού πέφτουν στά χέρια μου κάνω τίποτε σπουδαῖο, καί δέν ἤξερα ὅτι κάποιος, ὑποκινημένοι ἀπό εὐσπλαχνία, πουλοῦσαν ἀκόμα καί τόν ἑαυτό τους».

Ποτέ δέν πίστεψε στίς ἀρετές καί στίς ἀγαθοεργίες του, ἀλλά ὅλα τά ἔργα του εἶχαν τή σφραγίδα τῆς ταπεινώσεως, γι' αὐτό καί γίνονταν εὐπρόσδεκτα ἀπό τόν Θεό καί εὐλογοῦνταν.

Ὁ ἅγιος ἦταν ὄχι μόνον ἐλεήμων καί συμπο-

νετικός αλλά και άριστος παιδαγωγός και θεραπευτής των πνευματικών παθών των ανθρώπων, όπως στην περίπτωση του φιλάργυρου και τσιγκούνη Ἐπισκόπου Τρωίλου, ο οποίος στο τέλος έγινε ἐλεήμων με τή διακριτική στάση του ἁγίου ἀπέναντί του.

Ἐνῶ τόσοσ πλοῦτος περνοῦσε καθημερινά ἀπό τά χέρια του, καθόλου δέν ἐπηρέαζε καί δέν συγκινοῦσε τήν καρδιά του. Ἀπλῶς τό θεωροῦσε ὡς ἓνα πνευματικό μέσο καί ἐργαλεῖο στήριξης καί παραμυθίας τῶν ἀδελφῶν του.

Ὅταν, κατά παραχώρηση Θεοῦ, τά καράβια πού ἀνήκαν στήν Ἐκκλησία ἔπесαν σέ μεγάλη θαλασσοταραχή στήν Ἀδριατική θάλασσα μέ προϊόντα πολῦτιμα καί μεγάλης ἀξίας, καί ὅλα τά ρίξανε στή θάλασσα, καθόλου δέν λυπήθηκε καί δέν ἀπελπίστηκε, ἀλλά μέ ταπείνωση ἔλεγε ἐκεῖνο τοῦ Ἰώβ: «Ὁ Κύριος τά ἔδωσε, ὁ Κύριος, κατά τό θέλημά του, τά πήρε· ἄς εἶναι εὐλογημένο τό ὄνομα τοῦ Κυρίου».

Ἡ μεγάλη του πίστη στόν Θεό καί ἡ ταπείνωση του ἦταν αὐτές πού τοῦ ἔδιναν τόσο πλοῦτο, γιά νά ἐπιτελεῖ τίς ἐλεημοσύνες του. Ἐλεγε τότε στή συμφορὰ του: «Ὁ Θεός θέλοντας νά μέ σωφρονίσει, τό ἐπέτρεψε νά γίνει. Γιατί πολλές φορές ἡ ἐλεημοσύνη ὑψώνει ἐκεῖνον πού δέν ἔχει νήψη στήν ὑπεροψία, ἐνῶ ἡ ἀκούσια συμφορὰ ταπεινώνει ἐκεῖνον πού τήν ὑπομένει».

Ἡ καρδιά τοῦ ἁγίου ἦταν τόσο συμπονετική, ὥστε, ὅπως σημειώνει ὁ βιογράφος του, «δέν μποροῦσε σέ καμιά περίπτωση νά βλέπει κάποιον νά δακρῦζει λόγω δύσκολης περιστασης καί ἀμέσως, σάν νά ἔβλεπε μέσα στή δική του ψυχή τήν περίσταση τοῦ πλησίον, ἀναλυόταν ὁ ἴδιος σέ δάκρυα μή μπορώντας νά ἀναβάλει οὔτε λεπτό τή συμπόνια του». Ἐλεγε ἀκόμη σέ μία ἄλλη περίπτωση ἐκφράζοντας καί πάλι τό μεγαλεῖο τῆς ἀγαπώσας καρδιάς του: «Τό νά δίνεις σ' ὅποιον ζητᾶ ἀδελφοί μου, εἶναι ἀληθινά καλό. Ὅμως εἶναι ἀκόμα ὑψηλότερο καί πολυτιμότερο τό νά δίνεις σ' ὅποιον δέν ζητᾶ. Τό νά δίνεις ὅμως σ' ἐκεῖνον πού σοῦ παίρνει τά ρούχα μέ τό ζόρι καί τόν χιτώνα σου, κάτι τέτοιο εἶναι

πραγματικά μίμηση τῆς ἀγγελικῆς φύσης ἢ καλύτερα τῆς θεϊκῆς».

Μέσα ἀπό τήν ἐμπειρία του ὁ ἅγιος γνώριζε καί ἔλεγε καί στούς ἄλλους ὅτι: «δέν ἔχουν τόσο μεγάλο μισθό ἐκεῖνοι πού ἀπό φυσικοῦ τους εἶναι ἐλεήμονες, – ἐπειδή αὐτό εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ, ὅπως καί ὅλα – ἀλλ' ἐκεῖνοι πού βιάζονται τό θέλημά τους καί τήν καρδιά τους, πετυχαίνοντας τήν ἀρετή μέ ἀγώνα καί πόνο».

Ἀποκορύφωμα καί τελεία ἀποκάλυψη τῆς ἐλεήμονος κατά τόν Δεσπότη Χριστό καρδιάς τοῦ ἁγίου εἶναι ἡ διαθήκη του, ὅπου φαίνεται ἡ τελεία πτωχεία του καί πού τίποτε δέν αἰχμαλώτισε τήν καρδιά του μειώνοντας ἔτσι τήν ἀγάπη του πρός τόν Χριστό. Αὐτός πού διαχειρίστηκε τόσο ὑλικό πλοῦτο φθάνει στόν θάνατο μέ ἓνα τριμίσι (δηλ. ἓνα μικρό νόμισμα), τό ὁποῖο ὀρίζει, ἀφοῦ εἶναι τοῦ Θεοῦ, νά δοθεῖ στά ἔργα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ εὐαρέστηση τοῦ Θεοῦ, τόν ὁποῖον ὁ ἅγιος ἀγάπησε καί μέ τά ἔργα καί τίς ἐλεημοσύνες του ἐδόξασε, κατά τό γραφικό λόγο: «ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τά καλά ἔργα καί δοξάσωσι τόν Πατέρα ὑμῶν τόν ἐν τοῖς οὐρανοῖς», φάνηκε κατά τόν ἐνταφιασμό τοῦ ἁγίου. Στόν τάφο πού τόν τοποθέτησαν δίπλα ἀπό τόν ἱερό ναό τοῦ ἁγίου Τύχωνος, οἱ δύο ἱεράρχες πού ἤδη βρίσκονταν στόν τάφο, ἀνοιξαν καί δέχθηκαν στό μέσο τους τόν πραγματικό δοῦλο ἀλλά καί μιμητή τοῦ ἐλεήμονος Θεοῦ. Στίς μέρες μας, ὅπου ἡ οἰκονομική κρίση ὀδηγεῖ σέ μεγάλη δυσκολία καί δυσπραγία πολλούς ἀδελφούς μας, ἡ Ἐκκλησία μας διά τοῦ Εὐαγγελίου καί τῆς ἐφαρμογῆς του στή ζωή τῶν ἁγίων τῆς, ἐξαιρέτως δέ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, δίνει ὡς λύση, θεραπεία καί πρόταση ἀπό τό ἀδιέξοδο, τήν εὐαγγελική ἐλεημοσύνη. Ἄν ὁ καθένας μας στό πρόσωπο τοῦ ἀδελφοῦ μας δοῦμε τόν ἴδιο τόν Χριστό μας καί τόν ἐλεήσουμε, τότε καί ἐμεῖς θά ἐλεηθοῦμε ἀπό αὐτόν καί θά λάβουμε κατά τίς ἀψευδεῖς ἐπαγγελίες του ἑκατονταπλασίονα τόν μισθό μας ἀπό αὐτόν καί θά κληρονομήσουμε τήν αἰώνια βασιλεία του. Ἀμήν.

Ἄστρον ἐξ Ἰακώβ: Προφητικές ἀναφορές στὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ

τοῦ Πρωτ. Μιχαήλ Σπανοῦ

Ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ σημεῖο ἀναφορᾶς ὅλης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἦδη ἀπὸ τὴν πτώση ὁ Θεὸς ὑποσχέθηκε ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τῆς Εὕας θὰ συντρίψει τὴν κεφαλὴ τοῦ διαβόλου (Γέν. 3:15). Κατόπιν, εὐλογώντας τὸν Ἀβραάμ, τοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους του θὰ ἔρθει Ἐκείνος διὰ τοῦ ὁποίου θὰ εὐλογηθοῦν «πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς» (Γέν. 22:18, Γαλ. 3:16). Οἱ ἐπαγγελίες πέρασαν στὸν ἐγγονό τοῦ Ἀβραάμ, τὸν Ἰακώβ καὶ στὸν Ἰσραηλιτικό λαό: «Δεῖξω αὐτῷ, καὶ οὐχὶ νῦν μακαρίζω· καὶ οὐκ ἐγγίξει ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ, ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραήλ... καὶ προνομεύσει πάντας υἱοὺς Σήθ» (Ἄρ. 24:17). Θὰ ἔρθει στό μέλλον «ὁ ἀστήρ ὁ λαμπρός ὁ πρωϊνός» (Ἄπ. 22:16), ὁ ὁποῖος θὰ «ἀναστηθεῖ» ἐξ Ἰσραήλ καὶ μέ τῆ χάρις του θὰ κατακτήσει τοὺς ἀπογόνους τοῦ Σήθ (υἱοῦ τοῦ Ἀδάμ), δηλ. ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς.

Αὐτός ὁ Σωτήρας θὰ ἐνώσει στὸν ἑαυτό του τίς τρεῖς κορυφαῖες ἐξουσίες τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ: Θὰ εἶναι προφήτης, ἱερεὺς καὶ βασιλεὺς. Γιὰ τὸ προφητικό ἀξίωμα ὁ Μωυσῆς εἶπε: «Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμέ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε» (Δτ. 18:15, Πράξ. 3:22). Ὁ Χριστός, ἡ ἐνυπόστατος Ἀλήθεια καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ (Ἰω. 1:1, 14:6), εἶναι ὁ κατεξοχὴν «προφήτης» καὶ «διδάσκαλος», ὁ ὁποῖος μέ «ἐξουσίαν» διδάσκει «ῥήματα ζωῆς αἰωνίου» (Μτ. 7:29, 21:11, 23:8, Λκ. 7:16, Ἰω. 6:14/68). Ὅσον ἀφορᾶ στὴν Ἀρχιεροσύνη του, δέν θὰ προέλθει ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ ἀρχιερέα Ἀαρών, ἀλλὰ θὰ ἰδρύσει νέα ἱερατική τάξη, προσφέροντας ὡς θυσία, ἀντὶ ζωῆς τὸν ἑαυτό

του: «Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ» (Ψλ. 109:4, Ἐβρ. 4:14-10:18). Ἔτσι θὰ συμπληρώσει τὴν Παλαιὰ μέ τὴν «Καινὴν Διαθήκην» ἐν τῷ «αἵματι» αὐτοῦ (Γέν. 49:11, Ἰερ. 38:31-33, Ἰεζ. 16:60, Μτ. 5:17, 26:28), ἀντικαθιστώντας τὴ λευιτική ἱεροσύνη μέ τὴ νέα λατρεία, ἡ ὁποία θὰ προσφέρει «θυσίαν καθαρὰν», ὄχι μόνο «ἐν Ἱεροσολύμοις», ἀλλὰ καὶ «ἐν παντί τόπῳ» (Μαλ. 1:11, Ἰω. 4:21).

Ὡς Βασιλεὺς θὰ κατάγεται ἀπὸ τὴ φυλὴ τοῦ Ἰούδα: «Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἠγούμενος, ἕως ἐάν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ, καὶ αὐτός προσδοκία ἐθνῶν» (Γέν.49:10, Ἐβρ.7:14). Συγκεκριμένα, θὰ εἶναι ἀπόγονος, «ἐκ τῆς κοιλίας», τοῦ βασιλιᾶ Δαβίδ, υἱοῦ τοῦ Ἰεσσαί (Β΄ Βασ.7:12/16, Ψλ. 131:11), ὅποτε καὶ θὰ ὀνομάζεται «Υἱός Δαβίδ» (Ἦσ.3:5, Μτ.1:1, 12:23, 21:9, Μκ.11:10, Λκ.20:41-44). Δηλοποιώντας δέ τὴ βασιλικὴ του καταγωγὴ θὰ γεννηθεῖ στὴ Βηθλεέμ, γενέτειρα τοῦ Δαβίδ (Α΄ Βασ. 16:1-12, 17:12): «Καὶ σύ, Βηθλεέμ οἶκος τοῦ Ἐφραθά, ὀλιγοστός εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ οἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. Διὰ τοῦτο δώσει αὐτούς ἕως καιροῦ τικτούσης τέξεται» (Μιχ. 5:1-2, Μτ. 2:1-9). Ἀπὸ τὴ γενεαλογικὴ «ρίζα» τοῦ Ἰεσσαί θὰ ἔλθῃ πρῶτα «ράβδος», ἡ Θεοτόκος, ἡ «τίκτουσα», πού θὰ «τέξει» τὸ «ἄνθος τοῦ πεδίου», τὸν Χριστό (Ἄσμ. 2:1). Αὐτός θὰ «πατάξει τὴν γῆν» μέ τὸ κήρυμά του καὶ θὰ «κρίνει» τὸν λαό «ἐν δικαιοσύνῃ» (Ψλ. 71:2): «Ἐξελεύσεται ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης ἀναβήσεται. Κρίνει ταπεινῶ κρίσιν, πατάξει γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ... καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐξωσμένος» (Ἦσ. 11:1-5). Θὰ βα-

σιλεύσει στην Ιερουσαλήμ και επί τον Ἰσραήλ (Ψλ. 2:6, Ζαχ. 9:9, Ἰω. 1:50, 12:13), ἀλλά και σέ ὅλα τά ἔθνη, στά ὁποῖα θά χαρίσει τήν ἀνάπαυση τῆς ἀναστάσεως: «Καί ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσσαί και ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῶ ἔθνη ἐλπιούσι, και ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμή» (Ἦσ. 11:10).

Οἱ βασιλεῖς, ἱερεῖς και προφῆτες ἐλάμβαναν χρισμα μέ ἔλαιο (Λευ. 8:30, Α' Βασ. 10:1, 16:13, Γ' Βασ. 19:16) και ὀνομάζονταν «χριστοί» (Α' Βασ. 24:7). Ὁ ἀναμενόμενος Βασιλεύς θά λάβει χρισμα ἀσύγκριτα ἀνώτερο ἀπ' αὐτό τῶν ἀξιωματούχων τοῦ Ἰσραήλ, ὄχι μέ λάδι, ἀλλά μέ «ἔλαιον ἀγαλλιάσεως» δηλ. μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα, μέ τό ὁποῖο και θά θαυματουργεῖ: «Διά τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρά τούς μετόχους σου» (Ψλ. 44:8). «Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἶνεκεν ἔχρισέ με· εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τούς συντετριμμένους τήν

καρδίαν, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφειν και τυφλοῖς ἀνάβλεψιν» (Ἦσ. 61:1, Μτ. 12:28, Λκ. 4:18). Ἐκεῖνος ἐπομένως θά εἶναι ὁ κατεξοχήν «Χριστός», Ἑβρ. «Μεσσίας» (Α' Βασ. 2:10, Ψλ. 2:2, Ἄμ. 4:13, Ἰω. 1:42, 4:25-26, 11:27).

Στούς στίχους: Β' Βασ. 7:16, Ψλ. 109:4, Μιχ. 5:1, εἶδαμε ὅτι ὁ Μεσσίας ὑπῆρχε «ἀπ' ἀρχῆς» και θά μένει «εἰς τόν αἰῶνα» (Ἰω. 12:34). Ἐνῶ ἀλλοῦ εὐθέως ἀποκαλεῖται «Θεός»: «Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τόν αἰῶνα... ἔχρισέ σε

ὁ Θεός ὁ Θεός σου» (Ψλ. 44:7-8). Ὁ Χριστός δέν θά εἶναι ἕνας ἀπλός ἄνθρωπος, ἀλλά Θε-άνθρωπος, ἕνα πρόσωπο μέ δύο φύσεις: και Θεός και ἄνθρωπος!

«Ἰδού ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει και τέξεται υἱόν, και καλέσεις τό ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ... Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, Υἱός και ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχή ἐγενήθη ἐπί τοῦ ὤμου αὐτοῦ, και καλεῖται τό ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλής ἄγγελος, θαυμαστός σύμβουλος, Θεός ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατήρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος· ἐγώ γάρ ἄξω εἰρήνην ἐπί τούς ἄρχοντας, εἰρήνην και ὑγίειαν αὐτῶ» (Ἦσ. 7:14, 9:6). Ὡς «Υἱός ἀνθρώπου» (Δν. 7:13, Μτ. 9:6, 20:28, Μκ. 8:38, Λκ. 18:8, Ἰω. 6:53) θά γεννηθεῖ ὡς «παιδίον». Ἐπειδή ὅμως θά εἶναι και Θεός, ἡ Μητέρα του θά εἶναι «Παρθένος». Ὡς Θεός θά φέρει τήν «ἀρχήν» και «βασιλείαν», θά ἀναγνωρισθεῖ ὡς «Θεός ἰσχυρός» και ὡς «Ἐμμανουήλ» δηλ. «ὁ Θεός εἶναι μαζί μας» (Μτ. 1:23). Κατ' ἄνθρωπον ὅμως θά «δοθεῖ» (βλ. Ἰω. 3:16) γιά νά πάθη ὑπέρ ἡμῶν, ὥστε, ὡς Θεός, νά φέρει σέ ἐμᾶς τήν ψυχοσωματική «ὑγίειαν».

«Ὁ Θεός ἀπό Θαμῶν ἤξει, και ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κατασκίου δασέος» (Ἄβ. 3:3), «ἐτήθη λίθος ἐξ ὄρους ἄνευ χειρῶν» (Δν. 2:34). Ὁ Χριστός, ὁ «ἀκρογωνιαίος λίθος» τῆς Ἐκκλησίας (Ψλ. 117:22, Μτ. 21:42, Ἐφ. 2:20), θά ἐξέλθει «ἄνευ χειρῶν», δηλ. ἄνευ ἀνδρός, ἀπό τό ἀλατόμητο, δασῶδες, βαθύσκιο, παρθενικό «ὄρος τοῦ Θεοῦ, ὄρος πῖον», ἀσά-

λευτο και «τετυρωμένον» εν Πνεύματι (Ψλ. 67:16). Αυτό τό ὄρος ταυτίζεται μέ τήν «Πόλη» και «τό σκίνωμα» τοῦ Θεοῦ (Ψλ. 45:5), τή «Βασίλισσα», τήν «πεποικιλμένη» και «περιβεβλημένη τόν ἥλιον» (Ψλ. 44:10, Ἀπ. 12:1), δηλ. τήν Παναγία μας, διά μέσου τῆς ὁποίας «ὁ Θεός ἡμῶν ἐπί τῆς γῆς ὤφθη και ἐν τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη» (Βαρ. 3:36-38).

Τό πρόσωπο τοῦ Μεσσία δέν θά εἶναι ἄλλο παρά ὁ Υἱός και Λόγος τοῦ Θεοῦ Πατρός: «Ἔσται τῆ ἡμέρα ἐκείνη προσθήσει Κύριος τοῦ δεῖξιαι τήν χεῖρα αὐτοῦ τοῦ ζηλωσαι τό καταλειφθέν ὑπόλοιπον τοῦ λαοῦ... Καί ἀρεῖ σημεῖον εἰς τά ἔθνη» (Ἦσ. 11:11-12). «Ἀποκαλύψει Κύριος τόν βραχίονα τόν ἅγιον αὐτοῦ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν, και ὄψονται πάντα τά ἄκρα τῆς γῆς τήν σωτηρίαν» (Ἦσ. 52:10). Ὁ «βραχίων» και ἡ δεξιὰ «χεῖρ» τοῦ Κυρίου εἶναι ὁ Υἱός (Ἐξ. 15:6, Ψλ. 73:11, 76:11, Σολ. 11:17, Ἦσ.

26:11, 66:2), ἀφοῦ αὐτός ἀποκαλύπτει σέ μᾶς τή δύναμη τοῦ Θεοῦ (Α΄ Κορ. 1:24). Στήν Π. Διαθήκη δέν ἦταν ἐμφανῆς στούς πολλούς και γι' αὐτό δέν ἔγιναν πιστευτοί οἱ Προφῆτες. Ὁ Κύριος ὅμως θά Τόν «δειξει»-«ἀποκαλύψει» ὡς «παιδίον». Μέ τήν ἐνανθρώπηση θά καλέσει πρῶτα τό «ὑπόλοιπον» τοῦ ἐβραϊκοῦ λαοῦ και μετά ὅλα τά «ἔθνη» ἀπό τά «ἄκρα τῆς γῆς» (Μτ. 8:11, 28:19, Λκ. 13:29). Αὐτός θά «τραυματιστεῖ», θά πεθάνει, γιά νά μᾶς χαρίσει τή «σωτηρίαν» θεραπεύοντάς μας ἀπό τόν θάνατο τῆς «ἀμαρτί-

ας»: «Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῆ ἀκοῇ ἡμῶν; και ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; ἀνηγγεῖλαμεν ὡς παιδίον ἐναντίον αὐτοῦ... Αὐτός δέ ἐτραυματίσθη διά τάς ἀμαρτίας ἡμῶν... τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν» (Ἦσ. 53:1-5, Ἰω. 12:38).

«Ἡ σοφία ὠκοδόμησεν ἑαυτῆ οἶκον και ὑπῆρξε στυλοὺς ἐπτὰ· ἔσφαξε τά ἑαυτῆς θύματα, ἐκέρασεν εἰς κρατῆρα τόν ἑαυτῆς οἶνον και ἠτομάσατο τήν ἑαυτῆς τράπεζαν... λέγουσα... ἔλθετε φάγετε τῶν ἐμῶν ἄρτων και πίετε οἶνον, ὃν ἐκέρασα ὑμῖν· ἀπολείπετε ἀφροσύνην, και ζήσεσθε» (Πρμ. 9:1-6). Ὁ

Υἱός, ἀφοῦ εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ λέγεται και «Σοφία Θεοῦ» (Α΄ Κορ. 1:24). Ἡ Σοφία «ἐγεννήθη πρό τοῦ αἰῶνος» ἐκ τοῦ Πατρός και δι' Αὐτῆς ὁ Πατήρ «ἐποίησε τά πάντα» (Ψλ. 2:7, 32:6, 103:24, Πρμ. 8:22-31, Σολ. 9:1-2, Ἰω. 1:3). Ἐκ τῆς ἁγίας σαρκός και τῶν πανάγων αἱμάτων τῆς Θεοτόκου, ἡ Σοφία - ὁ Θεός Υἱός θά «οικο-

δομήσει» τόν οἶκο-ναό τῆς ἀνθρώπινης φύσεώς του, και μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα θά στήσει τοὺς «στυλοὺς» τῆς ἐπίγειας «σκηνῆς» του (Λκ. 1:35, Ἰω. 1:14, 2:19-21). Αὐτή τήν ἀνθρώπινη σάρκα του θά τήν προσφέρει ὡς «θύμα» στόν Σταυρό και θά τήν δώσει στούς ἀνθρώπους ὑπό τή μορφή τοῦ «ἄρτου και κεκραμένου οἴνου εἰς κρατῆρα» ἐπί τῆς ἁγίας «Τράπεζης». Ἔτσι θά τοὺς θεραπεύσει ἀπό τήν «ἀφροσύνην» τῶν παθῶν και θά τοὺς χαρίσει «ζωὴν αἰώνιον» (Ἰω. 10:10/28).

Τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρός ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ «Λόγος εἰς τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου»

Εὰν τὸ δένδρο ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὸν καρπὸ, καὶ τὸ καλὸ δένδρο παράγει ἐπίσης καλὸν καρπὸ (Ματθ. 7, 16. Λουκ. 6, 44), ἡ μητέρα τῆς αὐτοαγαθότητος, ἡ γεννήτρια τῆς αἰδίας καλλονῆς, πῶς δὲν θὰ ὑπερεῖχε ἀσυγκρίτως κατὰ τὴν καλοκαγαθία ἀπὸ κάθε ἀγαθὸ ἐγκόσμιο καὶ ὑπερκόσμιο; Διότι ἡ δύναμις ποὺ ἐκαλλιέργησε τὰ πάντα, ἡ συναΐδια καὶ ἀπαράλλακτη εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος, ὁ προαιώνιος καὶ ὑπερούσιος καὶ ὑπεράγαθος Λόγος, ἀπὸ ἀνέκφραστη φιλανθρωπία κι' εὐσπλαγχνία γιὰ χάρι μας ἠθέλησε νὰ περιβληθῆ τὴν ἰδική μας εἰκόνα, γιὰ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν φύσι ποὺ εἶχε συρθῆ κάτω στοὺς μυχοὺς τοῦ ἄδη καὶ νὰ τὴν ἀνακαινίσῃ, διότι εἶχε παλαιωθῆ, καὶ νὰ τὴν ἀναβιάσῃ πρὸς τὸ ὑπερουράνιο ὕψος τῆς βασιλείας καὶ θεότητός του. Γιὰ νὰ ἐνωθῆ λοιπὸν μὲ αὐτὴν καθ' ὑπόστασι, ἐπειδὴ ἐχρειαζόταν σαρκικὸ πρόσλημα καὶ σάρκα νέα συγχρόνως καὶ ἰδική μας, ὥστε νὰ μᾶς ἀνανεώσῃ ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς ἴδιους, ἐπὶ πλεόν δὲ ἐχρειαζόταν καὶ κυοφορία καὶ γέννα σὰν τὴ δική μας, τροφή μετὰ τὴ γέννα καὶ κατάλληλη ἀγωγή, γινόμενος πρὸς χάριν μας καθ' ὅλα σὰν ἐμᾶς, εὐρίσκει γιὰ ὅλα πρέπουσα ὑπηρετήρια καὶ χορηγὸ ἀμόλυντης φύσεως ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τῆς αὐτὴν τὴν ἀειπάρθενη, ἡ ὁποία ὑμνεῖται ἀπὸ μᾶς καὶ τῆς ὁποίας σήμερα ἐορτάζομε τὴν παράδοξη εἴσοδο στὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Διότι αὐτὴν προορίζει πρὶν ἀπὸ τοὺς αἰῶνες ὁ Θεὸς γιὰ τὴ σωτηρία καὶ ἀποκατάστασι τοῦ γένους, καὶ τὴν ἐκλέγει ἀνάμεσα ἀπὸ ὅλους, ὄχι ἀπλῶς τοὺς πολλούς, ἀλλὰ τοὺς ἀπὸ τοὺς αἰῶνες ἐκλεγμένους καὶ θαυμαστοὺς καὶ περιβοήτους γιὰ τὴν εὐσέβεια καὶ σύνεσι, καθὼς καὶ γιὰ τὰ κοινωφελῆ καὶ θεοφιλῆ συγχρόνως ἦθη καὶ

λόγια καὶ ἔργα.

Ὁ Θεὸς εὐδόκησε ν' ἀναλάβῃ ἀπὸ ἐμᾶς τὴ φύσι μας ἐνούμενος μὲ αὐτὴν παραδόξως καθ' ὑπόστασι. Ἦταν δὲ ἀδύνατο ἡ ὑψίστη ἐκείνη καὶ ὑπεράνω τοῦ νοῦ καθαρότης νὰ ἐνωθῆ μὲ μολυσμένη φύσι, διότι ἓνα μόνο πρᾶγμα εἶναι ἀδύνατο στὸν Θεὸ τὸ νὰ συνέλθῃ σὲ ἓνωσι μὲ ἀκάθαρτο, πρὶν τοῦτο καθαρῶσθῃ. Γι' αὐτὸ καὶ ἐχρειαζόταν κατ' ἀνάγκη μιὰ τελείως ἀμόλυντη καὶ καθαρωτάτη παρθένος γιὰ κυοφορία καὶ γέννησι ἐκείνου ποὺ εἶναι καὶ ἐραστής τῆς καὶ δοτὴρ τῆς καθαρότητος ἡ ὁποία καὶ προωρίσθη καὶ ἀποτελέσθη κι' ἐφανερώθηκε, καὶ τὸ σχετικὸ μὲ αὐτὴν μυστήριον ἐτελέσθη, μὲ πολλὰ παράδοξα γεγονότα ποὺ κατὰ καιροὺς συνῆλθαν σὲ ἓνα.

Γι' αὐτὸ καὶ τὰ γεγονότα ποὺ συνετέλεσαν σ' αὐτὸ ἐορτάζονται ἀπὸ ἐμᾶς σήμερα, ἀφοῦ ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα ἀντιληφθήκαμε κυρίως τὸ μεγαλεῖο τῶν γεγονότων ποὺ ὠδήγησαν πρὸς τὸ τόσο μεγάλο τέλος. Διότι αὐτὸς ποὺ εἶναι ἐκ Θεοῦ καὶ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεός, καὶ Λόγος καὶ Υἱὸς τοῦ ὑψίστου Πατρός, συνάναρχος καὶ συναΐδιος, γίνεται υἱὸς ἀνθρώπου, αὐτῆς τῆς Ἀειπάρθενης. «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερα εἶναι ὁ ἴδιος, καθὼς καὶ στοὺς αἰῶνες» (Ἐβρ. 13, 8), ἄτρεπτος κατὰ τὴν θεότητα, ἀμεμπτος κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. «Αὐτὸς μόνος», ὅπως ἤδη προεμαρτύρησε ὁ Ἡσαΐας (Ἡσ. 53, 9), «δὲν διέπραξε ἁμαρτία καὶ δὲν εὐρέθηκε δόλος στὸ στόμα του». Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μόνος δὲν συνελήφθηκε μὲ ἀνομίαις, οὔτε ἐγεννήθηκε μὲ ἁμαρτίαις, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ Δαβὶδ στοὺς ψαλμοὺς γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ γιὰ κάθε ἄνθρωπο, ὥστε νὰ εἶναι καὶ κατὰ τὸ πρόσλημμα τελείως καθαρὸς

καὶ ἀμόλυντος καὶ νὰ μὴ χρειάζεται οὔτε κατ' αὐτὸ καθάρσια μέσα γιὰ τὸν ἑαυτὸ του· γιὰ νὰ εἶναι ἔτσι δυνατό, διαβιβάζοντας σ' ἐμᾶς γιὰ χάρι μας δικαίως μαζί καὶ πανσόφως τόσο τὴν κάθαρη ὅσο καὶ τὸ πάθος, νὰ δεχθῆ καὶ τὸν θάνατο καὶ τὴν ἀνάστασι. Πραγματικὰ ἡ κατὰ τὴν σάρκα ὁρμὴ πρὸς γένεσι, ποῦ εἶναι ἀκουσία καὶ ἀπειθῆς στὸν νόμο τοῦ νοῦς, ἂν καὶ ἀπὸ μερικοὺς δουλαγωγεῖται βιαίως, ἀπὸ μερικοὺς δὲ σωφρόνως ἀφήνεται μόνο γιὰ παιδοποιία, πάντως φέρει τὰ σύμβολα τῆς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καταδίκης, καθὼς εἶναι καὶ λέγεται φθορὰ καὶ ὅπωςδῆποτε γιὰ τὴν φθορὰ γεννᾶ, καὶ εἶναι ἐμπαθῆς κίνησις τοῦ ἀνθρώπου ποῦ δὲν ἐκράτησε τὴν τιμὴ, τὴν ὁποία ἡ φύσις μας ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Θεό, ἀλλὰ ὁμοιώθηκε μὲ τὰ κτήνη.

Γι' αὐτὸ ὄχι μόνο ἦλθε ὁ Θεὸς ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ ἦλθε ἀπὸ παρθένο ἀγνή καὶ ἀγία, μᾶλλον δὲ πανυπέραγνη καὶ ὑπεραγία, ἀφοῦ εἶναι παρθένος ὄχι μόνο ὑπερ-

τέρα μολυσμοῦ σαρκός, ἀλλὰ καὶ ἀνωτέρα ἀπὸ μολυσμένους σαρκικοὺς λογισμοὺς. Τὴν σύλληψί της ἐπέφερε ἐπέλευσι παναγίου Πνεύματος, ὄχι ὀρέξεως σαρκός, προεκάλεσε εὐαγγελισμὸς καὶ πίστις στὴν ἐνανθρώπησι τοῦ Θεοῦ ποῦ νικᾷ κάθε λόγο ὡς ἐξαισία καὶ ὑπὲρ λόγο, ἀλλὰ δὲν προέλαβε συγκατάθεσις καὶ πείρα ἐμπαθοῦς. Διότι συνέλαβε κι' ἐγέννησε, ἐνῶ εἶχε ἐντελῶς ἀπομακρυσμένη τέτοια ἐπιθυμία μὲ τὴν προσευχὴ καὶ τὴν πνευματικὴ θυμηδία (διότι εἶπε ἡ παρθένος πρὸς τὸν εὐαγγελιστὴ ἄγγελο, «ἰδοὺ ἡ δούλη τοῦ Κυρίου ἂς γίνῃ σ' ἐμένα σύμφωνα μὲ τὰ λόγια σου» (Λουκ. 1, 38). Γιὰ νὰ εὐρεθῆ λοιπὸν παρθένος ἱκανὴ γι' αὐτό, ὁ Θεὸς προορρίζει πρὸ αἰῶνων καὶ ἐκλέγει ἀνάμεσα

στοὺς ἐκλεγμένους ἀπὸ αἰῶνες αὐτὴν τὴν ὑμνουμένη τῶρα ἀπὸ ἐμᾶς ἀειπάρθενη κόρη. Ἐξελέγησαν ἀπὸ τὸν Θεὸ ὁ Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἄννα ἀπὸ τὸν οἶκο καὶ τὴ γενεὰ τοῦ Δαβὶδ, ποῦ ἦσαν μὲν ἄτεκνοι, συνεζοῦσαν δὲ σωφρόνως καὶ ἦσαν ἀνώτεροι στὴν ἀρετὴ ἀπὸ ὅλους ὅσοι ἀνάγουν στὸ Δαβὶδ τὴν εὐγένεια τοῦ γένους καὶ τοῦ ἦθους. Αὐτὸ τὸ ζεῦγος ἐζητοῦσε διὰ τῆς ἀσκήσεως καὶ προσευχῆς τὴν λῆξι τῆς ἀτεκνίας των ἀπὸ τὸν Θεό, καὶ ὑποσχόταν νὰ ἀναθέσουν σ' αὐτὸν ἀπὸ βρέφος αὐτὸ ποῦ θὰ ἐγεννοῦσαν. Τότε παρέχεται ἡ ὑπόσχεσις καὶ δίδεται παιδί, ἡ τωρινὴ Θεομήτωρ, ὥστε ἡ πανάρετη κόρη νὰ γεννηθῆ ἀπὸ πολυαρέτους γονεῖς καὶ ἡ πάναγνη ἀπὸ ἐξαιρετικὰ σῶφρονες, καὶ νὰ λάβῃ ὡς καρπὸ ἡ σωφροσύνη, συνερχομένη μὲ τὴν προσευχὴ

καὶ τὴν ἄσκησι, τὸ νὰ γίνῃ γεννήτρια τῆς παρθενίας, καὶ μάλιστα παρθενίας ποῦ προβάλλει ἀφθόρως κατὰ τὴν σάρκα τὸν προαιωνίως γεννημένον ἀπὸ παρθένον Πατέρα κατὰ τὴν θεότητα.

Τί περὰ ἐκείνης τῆς προσευχῆς! Τί παρῶσις, ποῦ εὐρῆκε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου! Ἀλλὰ ἐπειδὴ βέβαια ἐκεῖνοι ἐπέτυχαν ἔτσι τὰ ζητούμενα μὲ τὴν προσευχὴ τους καὶ εἶδαν τὴν πρὸς αὐτοὺς θεία ἐπαγγελία νὰ ἐκπληρῶνεται ἐμπράκτως, σπεύδοντας καὶ αὐτοὶ νὰ ἐκπληρώσουν τὴν πρὸς τὸ Θεὸ ὑπόσχεσι ὡς φιλαλήθεις καὶ θεοφιλεῖς καὶ φιλόθεοι συγχρόνως, εὐθύς μετὰ τὸν ἀπογαλακτισμὸ ὀδηγοῦν τὴν ἀληθινὰ ἱερὰ καὶ θεόπαιδα καὶ τώρα θεομήτορα παρθένο στὸ ἱερὸ τοῦ Θεοῦ καὶ στὸν ἱεράρχη ποῦ εὐρισκόταν σ' αὐτό. Αὐτὴ δέ, γεμάτη θεία χάρι καὶ τέλειο νοῦ ἀκόμη καὶ σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία, ἀντιλαμβανόταν ἀπὸ τότε, καὶ μάλιστα καλύτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὰ τελούμενα σ' αὐτὴν, καὶ ἔδει-

ξε με ὅποιον τρόπο μποροῦσε ὅτι δὲν ὀδηγεῖται, ἀλλὰ αὐτὴ μόνη της με ἐλεύθερη γνώμη προσέρχεται στὸ Θεό, σὰν νὰ εἶναι ἀπὸ ἑαυτοῦ της περωμένη πρὸς τὸν ἱερό καὶ θεῖο ἔρωτα καὶ νὰ θεωρῇ ἀγαπητὴ καὶ νὰ ἀναγνωρίζῃ ὡς ἀξία της τὴν εἴσοδο καὶ κατοικία στα ἅγια τῶν ἁγίων.

Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἀντιλήφθηκε τότε ὅτι ἡ κόρη εἶχε ἔνοικη τὴν θεοειδῆ χάρι παραπάνω ἀπὸ ὅλους, ἔπρεπε νὰ τὴν ἀξιῶση τὸ ἀνώτερο ἀπὸ ὅλους, νὰ τὴν εἰσαγάγῃ στα ἅγια τῶν ἁγίων καὶ νὰ πείσῃ αὐτὸ πὺν γινόταν ὅλους τοὺς τότε ἀνθρώπους ν' ἀγαποῦν, με τὴν σύμπραξι καὶ ἀπόφασι τοῦ Θεοῦ μαζί, πὺν ἔστελλε ἀπὸ ἄνω δι' ἀγγέλου ἀπόρρητη τροφὴ στὴν παρθένο ἐκεῖ. Μὲ αὐτὴν τὴν τροφὴ ἐδυνάμωνε καλύτερα τὴ φύσι της καὶ συντηροῦσε καὶ τελειοποιοῦσε τὸν ἑαυτὸ της κατὰ τὸ σῶμα καθαρῶτερα καὶ ἀνώτερα ἀπὸ τὶς ἀσώματες δυνάμεις, ἔχοντας ὡς ὑπηρετές τοὺς οὐρανίους νόες, διότι δὲν εἰσήχθηκε ἀπλῶς καὶ μόνο στα ἅγια τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ κατὰ κάποιον τρόπο παραλήφθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ σὲ συνοίκησι με αὐτὸν γιὰ ὄχι ὀλίγα ἔτη· ὥστε ἔτσι στὸν κατάλληλο καιρὸ ν' ἀνοιχθοῦν οἱ οὐράνιες μονὲς καὶ νὰ δοθοῦν γιὰ αἰδία κατοικία σὲ ὄσους πιστεύουν στὴν παράδοξη γέννα της.

Ἔτσι λοιπὸν καὶ γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀπέτεθη δικαίως σήμερα στα ἅγια ἄδυτα σὰν θησαυρὸς τοῦ Θεοῦ ἡ κόρη πὺν ἐξελέγη ἀνάμεσα στοὺς ἐκλεκτοὺς ἀπὸ αἰῶνες, πὺν ἀναδείχθηκε ἀγία τῶν ἁγίων, πὺν ἔχει τὸ σῶμα καθαρῶτερο καὶ θεϊότερο ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ διὰ τῆς ἀρετῆς κεκαθαρμένα πνεύματα, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δεκτικὸ μόνο τοῦ τύπου τῶν θείων λόγων, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἰδίου τοῦ ἐνυποστάτου καὶ μονογενοῦς Λόγου τοῦ προανάρχου Πατρὸς· σὰν θησαυρὸς πὺν ὁ Λόγος θὰ τὸν χρησιμοποιοῦσε στὸν καιρὸ του, ὅπως καὶ ἔγινε, γιὰ πλουτισμὸ καὶ ὑπερκόσμιο καὶ συγχρόνως παγκόσμιο κόσμημα. Κι' ἔτσι καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγο δοξάζει τὴ μητέρα του καὶ πρὶν ἀπὸ τὴ γέννησι καὶ μετὰ τὴ γέννησι. Ἐμεῖς δέ, κατανοώντας τὴ σημασία τῆς σωτηρίας πὺν μᾶς ἐτοιμάσθηκε δι' αὐτῆς ἀποδι-

δουμε με ὅλη τὴ δύναμί μας τὴν εὐχαριστία καὶ τὸν ὕμνο. Πραγματικά, ἂν ἡ εὐγνωμὸν γυναῖκα πὺν ἀναφέρεται στὸ εὐαγγέλιο, μόλις ἄκουσε γιὰ λίγο τοὺς σωτηριώδεις λόγους τοῦ Κυρίου, ἀπέδωσε τὸν μακαρισμὸ καὶ τὴν εὐχαριστία στὴ μητέρα τούτου, ὑψώνοντας τὴ φωνὴ της ἀπὸ τὸν ὄχλο καὶ λέγοντας πρὸς τὸν Χριστό, «καλότυχη εἶναι ἡ κοιλία πὺν σ' ἐβάστασε καὶ οἱ μαστοὶ πὺν ἐθήλασες» (Λουκ. 11, 27) ἔμεῖς πὺν ἔχουμε κοντά μας γραμμένα ὅλα τὰ λόγια τῆς αἰώνιας ζωῆς, καὶ ὄχι μόνο τὰ λόγια, ἀλλὰ καὶ τὰ θαύματα καὶ τὰ παθήματα καὶ τὴν δι' αὐτῶν ἔγερσι τῆς φύσεως μας ἀπὸ τοὺς νεκροὺς καὶ ἀνάληψι της ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανὸ, καὶ τὴν δι' αὐτῶν ἐπηγγελμένη σ' ἐμᾶς ἀθάνατη ζωὴ καὶ ἀμετάτρεπτη σωτηρία, πῶς δὲν θ' ἀνυμνήσωμε καὶ μακαρίσωμε ἀδιαλείπτως τὴν μητέρα τοῦ χορηγοῦ τῆς σωτηρίας, τοῦ δοτῆρος τῆς ζωῆς, ἐορτάζοντας τώρα καὶ τὴν σύλληψι αὐτῆς καὶ τὴν γέννησι καὶ τὴν μετοίκησι στα ἅγια τῶν ἁγίων;

Ἄλλὰ ἂς μετοικίσωμε κι' ἔμεῖς τοὺς ἑαυτοὺς μας, ἀδελφοί, ἀπὸ τὴ γῆ στα ἄνω· ἂς μεταφερθοῦμε ἀπὸ τὴν σάρκα ἐπάνω στὸ πνεῦμα· ἂς μεταθέσωμε τὸν πόθο ἀπὸ τὰ πρόσκαιρα στα μόνιμα· ἂς καταφρονήσωμε τὶς σαρκικὲς ἡδονές, πὺν ἔχουν εὐρεθῆ ὡς δέλεαρ κατὰ τῆς ψυχῆς καὶ παρέρχονται γρήγορα· ἂς ἐπιθυμήσωμε τὰ πνευματικὰ χαρίσματα πὺν μένουν ἀφθαρτα· ἂς ὑψώσωμε ἀπὸ τὴν κάτω τύρβη τὴ στάσι καὶ τὴν διάνοιά μας· ἂς τὴν ἀνεβάσωμε στα οὐράνια ἄδυτα, ἐκεῖνα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὅπου τώρα κατοικεῖ ἡ Θεοτόκος.

Διότι ἔτσι θὰ εἰσέλθουν σ' αὐτὴν ἐπωφελῶς γιὰ μᾶς με θεάρεστη παρῶρησία καὶ τὰ ἄσματά μας καὶ οἱ δεήσεις μας πρὸς αὐτὴν κι' ἔτσι ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παρόντα με τὴ μεσιτεία της θὰ γίνωμε κληρονόμοι καὶ τῶν μελλόντων καὶ μενόντων ἀγαθῶν, με τὴ χάρι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας πὺν ἐγεννήθηκε ἀπὸ αὐτὴν γιὰ μᾶς, στὸν ὅποιο πρέπει δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, μαζί με τὸν ἄναρχο Πατέρα του καὶ τὸ συναῖδιο καὶ ζωοποιὸ Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Γένοιτο.

Ἡ ὀρθόδοξη ἄποψη γιά τήν καύση τῶν νεκρῶν

τοῦ Πρωτ. Μιχαήλ Βοσκοῦ

Ἐνα καινοφανές θέμα ποῦ ἀνακύπτει στίς μέρες μας εἶναι ἡ δημιουργία ἀποτεφρωτηρίων - κρεματορίων καί ἡ συνεπακόλουθη δυνατότητα καύσης τῶν νεκρῶν σωμάτων ἀντὶ τῆς ταφῆς τους. Προβάλλεται μάλιστα ἀπὸ πολλοὺς ὡς μιὰ λύση ἀνάγκης γιὰ χωροταξικοὺς κυρίως λόγους. Ἐπικαλοῦνται, δηλαδή, τὴν δῆθεν ἔλλειψη καταλλήλων χώρων γιὰ δημιουργία νέων κοιμητηρίων. Τίθεται, ὡς ἐκ τούτου, ἀναπόφευκτα τὸ ἐρώτημα: Ποιά εἶναι ἡ ἄποψη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας γιὰ τὸ θέμα αὐτό; Θὰ ἐπικεντρώσουμε τὴν ἀπάντησή μας σὲ δύο ἐπιμέρους βασικὰ ἐρωτήματα: Ποιά εἶναι ἡ στάση τῆς Ἐκκλησίας μας ἀπέναντι στὸ ἀνθρώπινο σῶμα καὶ τί διδάσκει ἡ Ἐκκλησία μας σχετικὰ μὲ τὸν θάνατο καὶ τὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν;

Ὅσον ἀφορᾷ στὸ πρῶτο ἐρώτημα, σὲ πλήρη ἀντίθεση μὲ τὴν πλατωνικὴ φιλοσοφία, ποῦ θεωροῦσε τὸ σῶμα δεσμοτῆριο τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ σὲ πλήρη ἀντίθεση μὲ τὶς ἀνατολικὲς θρησκείες ποῦ περιφρονοῦν τὴν ὕλη καὶ τὸ σῶμα, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στέκεται ἀπέναντι στὸ ἀνθρώπινο σῶμα, ὅπως καὶ γενικώτερα ἀπέναντι στὴν ὕλη, μὲ ἀπέραντο σεβασμό. Ὁ ἄνθρωπος, σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι διφυῆς· ἀποτελεῖται ἀπὸ ψυχὴ καὶ σῶμα. Τόσο ἡ ψυχὴ του ὅσο καὶ τὸ σῶμα του ἀποτελοῦν ἰδιαίτερη δημιουργία τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ. Ὁ Ἅγιος Θεὸς ἔπλασε ἀρχικὰ τὸ σῶμα τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, τοῦ Ἀδάμ, «χοῦν (λαβὼν) ἀπὸ τῆς γῆς» καὶ στὴ συνέχεια «ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν» (Γεν. β' 7). Εἰκόνα τοῦ Θεοῦ δὲν ἀποτελεῖ μόνο ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ καὶ τὸ

σῶμα, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε ὡς ψυχοσωματικὴ ἐνότητα κατ' εἰκόνα τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ, ποῦ εἶναι ὁ σαρκωθεὶς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ὅταν δὲ ὁ ἄνθρωπος ἀξιῶνεται νὰ φθάσει στὴ θέωση, στὴ μετοχὴ στὴν ἄκτιστη Χάρη τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, θεοῦται τότε ὄχι μόνο ἡ ψυχὴ του, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἄπ. Παῦλος ἐρωτᾷ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Κορίνθου: «ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστίν;» (Α' Κορ. στ' 19).

Ἄμεση συνέπεια αὐτῆς τῆς στάσης τῆς Ἐκκλησίας μας ἀπέναντι στὸ ἀνθρώπινο σῶμα εἶναι ἡ τιμὴ τῶν Ἱερῶν Λειψάνων τῶν Ἁγίων, ποῦ ἀποτελεῖ βασικὸ κεφάλαιο τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης. Ἐπειδὴ στὰ Τίμια Λείψανα ἐνοικεῖ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτὸ καθίστανται πηγὴ ἀγιασμοῦ γιὰ ὅλους μας. Ὅσο κι ἂν ἡ ἐκκοσμικευμένη λογικὴ τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου προσπαθεῖ νὰ ἀπορρίψει ἢ νὰ μειώσῃ τὴ σημασία τῆς τιμῆς τῶν Ἱερῶν Λειψάνων, γιὰ μᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανοὺς ἡ προσκύνηση καὶ ἡ τιμὴ τῶν Λειψάνων τῶν Ἁγίων, εἴτε αὐτὰ παραμένουν ἄφθαρτα ὀλόκληρα (τοῦ Ἁγ. Σπυρίδωνος Τριμιθοῦντος, τοῦ Ἁγ. Γερασίμου τοῦ ἐν Κεφαλληνία, τοῦ Ἁγ. Διονυσίου τοῦ ἐν Ζακύνθῳ κ.ο.κ.) εἴτε παραμένουν ἄφθαρτα μόνο τεμάχιά τους, ἀποτελεῖ μιὰ βασικὴ παράμετρο τῆς πίστεως μας, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἡ προσκύνηση καὶ ἡ τιμὴ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Ἄρνηση τῆς τιμῆς τῶν ἁγίων εἰκόνων καὶ τῶν Τιμίων Λειψάνων ἀποτελεῖ ξεκάθαρη ἐκτροπὴ ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση.

Ὅσον ἀφορᾷ στὸ ἄλλο μεγάλο θέμα τοῦ θανάτου, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μᾶς διδάσκει μὲ σαφήνεια, ὅτι ὁ Πανάγαθος Θεὸς δὲν δημι-

ούργησε τὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ πεθαίνει, ἀλλὰ γιὰ νὰ ζήσει αἰώνια. Ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἐπιλογή τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ χωρισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό. Δὲν ἀποτελεῖ τὸ κατ' εὐδοκίαν θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ παραχώρηση τοῦ Θεοῦ, «ἵνα μὴ τὸ κακὸν ἀθάνατον γένηται» συμφώνως πρὸς τὸν σχετικὸ πατερικὸ λόγο. Ὁ θάνατος, ὡστόσο, δὲν ἀποτελεῖ τὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴ μιᾶς ἄλλης ζωῆς. Ὁ βιολογικὸς θάνατος εἶναι ὁ βίαιος χωρισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα. Τὸ σῶμα πεθαίνει, θάπτεται καὶ διαλύεται εἰς τὰ ἕξ ὧν συνετέθη, ἡ ψυχὴ ὁμως συνεχίζει νὰ ζεῖ ἐν ἀναμονῇ τῆς γενικῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, ποὺ θὰ γίνεῖ κατὰ τὴ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου. Ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν καὶ ἡ αἰώνια ζωὴ ἀποτελοῦν βασικὸ δόγμα τῆς πίστεώς μας, γι' αὐτὸ καὶ περιλαμβάνονται ὡς τελευταῖο ἄρθρο στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως. «προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος». Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο μιλοῦμε στὴν ἐκκλησιαστικὴ

γλώσσα ὄχι γιὰ νεκρούς, ἀλλὰ γιὰ κεκοιμημένους ὄχι γιὰ νεκροταφεῖα, ἀλλὰ γιὰ κοιμητήρια. ὄχι γιὰ θάνατο, ἀλλὰ γιὰ κοίμησι. Ἡ βεβαιότητα τοῦ Χριστιανοῦ γιὰ τὴν τελικὴ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν καὶ γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ ἡ βεβαιότητα ὅτι ἡ πορεία μας στὴν αἰωνιότητα ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς μας στὸν παρόντα κόσμος, ἐπιτρέπει στὴν Ὁρθόδοξη Παράδοσι νὰ κάνει λόγο γιὰ μνήμη θανάτου. Ὁ ἀληθινὸς Χριστιανὸς ἔχει συνεχῶς πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ γεγονός, ὅτι

κάποια στιγμή θὰ φύγει ἀπὸ αὐτὴν τὴ ζωὴ. Καὶ ἡ στιγμή αὐτὴ εἶναι παντελῶς ἄδηλη. Ἄρα, πρέπει ἀνὰ πᾶσα στιγμή νὰ εἶναι ἕτοιμος γι' αὐτὴ τὴν πορεία στὴν αἰωνιότητα. Ἡ παρούσα ζωὴ εἶναι στάδιον πνευματικοῦ ἀγῶνος καὶ ὁ ἀληθινὸς Χριστιανὸς εἶναι ἕνας ἀθλητὴς ποὺ ἀγωνίζεται, γιὰ νὰ κερδίσει τὸν ἀμαράντινον στέφανον τῆς αἰώνιας ζωῆς. Ἡ παρούσα ζωὴ εἶναι ἕνας διαρκῆς ἀόρατος πόλεμος καὶ ὁ ἀληθινὸς Χριστιανὸς εἶναι ἕνας στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ εὐρισκόμενος σὲ διαρκὴ ἐπιφυλακῇ, σὲ διαρκὴ ἐγρήγορση.

Κι ἐρχόμαστε τώρα πρὸς τὸ συγκεκριμένο θέμα τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν καὶ τὴν ὀρθόδοξη ἄποψη ἐπ' αὐτοῦ. Ἐρωτοῦν πολλοί: Ἐχει σημασία ἐὰν ἕνα νεκρὸ σῶμα ταφεῖ ἢ καεῖ; Δὲν μπορεῖ ὁ Ἅγιος Θεὸς ν' ἀναστήσει ἕνα σῶμα ποὺ κάηκε; Αὐτοὶ ποὺ κάηκαν ζωντανοὶ δὲν θὰ ἀναστηθοῦν; Ἡ ἀπάντησις εἶναι σαφής: Ἀσφαλῶς, ὅλα τὰ σῶματα τῶν κεκοιμημένων θὰ ἀναστηθοῦν, εἴτε αὐτὰ ἐτάφηκαν, εἴτε ἐκάηκαν, εἴτε κατασπαράχθηκαν ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία, εἴτε ὑπέστησαν ὁποιοδήποτε ἄλλο βίαιον θάνατο. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ καύσις τῶν νεκρῶν δὲν ἀναιρεῖ καὶ δὲν ἀκυρῶνει τὸ δόγμα περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν σωμάτων. Ἀλλοιώνει, ὁμως, πέραν πάσης ἀμφιβολίας τὸ ἦθος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν ἀπέραντο σεβασμὸς τῆς ἀπέναντι στὸ ἀνθρώπινο σῶμα.

Ἀναφέραμε πρὸς τὸν ὀρθόδοξο Παράδοσι γίνεται λόγος γιὰ μνήμη θανάτου. Ὅταν ὁ ἐκκοσμηκευμένος ἄνθρωπος τῆς σημερινῆς ἐποχῆς θέλει γιὰ χίλιους δυὸ λόγους

νά ξεχάσει τὸν θάνατο, προσπαθεῖ ἀπεγνωσμένα νὰ ἐξαφανίσει ὅ,τι τὸν θυμίζει. Καὶ μετὴν καύση τῶν νεκρῶν σωμάτων πετυχαίνει νὰ ἐξαφανίσει ὅ,τι σημαντικότερο μᾶς θυμίζει τὸν θάνατο. Πῶς διατηρεῖται μετὰ ἀπτό τρόπο ἡ μνήμη τοῦ θανάτου στὸν ἄνθρωπο; Κυρίως μετὸς τάφους τῶν δικῶν μας ἀνθρώπων, ποὺ μᾶς θυμίζουν τὴ ματαιότητα τοῦ παρόντος κόσμου, μετὰ τὰ ὅσα τοὺς ποὺ φυλάσσονται (ἢ πρέπει νὰ φυλάσσονται) μετὰ πολὺ σεβασμὸς τὰ ὀστεοφυλάκια, μετὴν τέλεση τῶν ἱερῶν μνημοσύνων κ.ο.κ. Δὲν εἶναι καθόλου τυχαῖο τὸ γεγονός, ὅτι ὁ τάφος ὀνομάζεται μνήμα. Εἶναι τόπος μνήμης καὶ ἐπισκέψεως τῶν κεκοιμημένων. Καὶ δὲν εἶναι καθόλου τυχαῖο τὸ γεγονός, ὅτι τὸ νεκρὸ ἀνθρώπινο σῶμα ὀνομάζεται λείψανο, ἀπομεινάριο δηλαδή. Εἶναι ὅ,τι ἀπομένει ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ μᾶς τὸν ὑπενθυμίζει.

Τὴν ἴδια στιγμή μετὴν ταφή καὶ μετὴν διατήρηση τῶν ὀστέων - λειψάνων τῶν κεκοιμημένων ἐκφράζουμε μετὰ τὸν καλύτερο τρόπο τὴν ὀφειλομένη τιμὴ

καὶ τὸν ὀφειλόμενο σεβασμὸς μᾶς πρὸς τὰ κεκοιμημένα σῶματα. Κάτι ποὺ δὲν συμβαίνει σὲ καμιὰ περίπτωση μετὴν καύση τους. Ἄς μὴν ξεχνᾶμε ὅτι, ὅταν πεθαίνει ὁ ἄνθρωπος, παρὰ τὸν βίαιο χωρισμὸ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα δὲν χάνεται ἡ ὑπόστασή του. Ἀλλὰ καὶ κάτι ἀκόμη, ποὺ ἐπισημαίνει ὁ καθηγητὴς Γεώργιος Μαντζαρίδης: στὰ ξηρὰ ὅσα διατηρεῖται ζωντανὴ ἢ βιολογικὴ ταυτότητα τοῦ νεκροῦ, ὄχι ὅμως στὴ στάκτη.

Καὶ κάτι τελευταῖο: Ἡ καύση τῶν νεκρῶν εἶναι μιὰ πρακτικὴ παντελῶς ξένη πρὸς τὴν ἐλληνορθόδοξη παράδοσή μας. Καὶ τὸ χειρότερο: εἶναι μιὰ πράξη ποὺ συνδέεται μετὴν ὑποτίμηση τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος

καὶ τὴ θεώρησή του ὡς κάτι κακό. Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ στὴν Ἱστορία τοῦ Ὁρθόδοξου Χριστιανισμοῦ ἡ καύση τῶν νεκρῶν ἐθεωρεῖτο πάντοτε ὡς μία καθαρὰ εἰδωλολατρικὴ πράξη. Στους ἀρχαίους Ἕλληνες, ἐπίσης, ἡ ταφή τῶν νεκρῶν σωμάτων ἐθεωρεῖτο μία πράξη σεβασμοῦ καὶ τιμῆς πρὸς τοὺς νεκρούς. Δὲν ὑπῆρχε μεγαλύτερη προσβολὴ πρὸς τὸν νεκρὸ ἀπὸ τὸ νὰ παραμείνει ἄταφο τὸ σῶμα του. Ἀκόμη καὶ ὅταν στοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες συνταντοῦμε τὴν καύση τῶν νεκρῶν σωμάτων, δὲν μιλοῦμε γιὰ ὀλοκληρωτικὴ ἀποτέφρωση καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ κονιοροποίηση. Ὅ,τι ἀπέμενε ἀπὸ τὴν καύση τοῦ νεκροῦ σώματος τοποθετεῖτο σὲ λάρ-

νακες ἢ σὲ ἀγγεῖα καὶ ἐθάπτετο σὲ εἰδικὸ τάφο. Ἡ καύση τῶν νεκρῶν σὲ ἀποτεφρωτήρια ἢ κρεματόρια, γιὰ τὴν ὁποία μιλοῦμε στὶς μέρες μας, εἶναι κάτι ἐντελῶς διαφορετικὸ, ποὺ ἀντιμετωπίζει τὰ νεκρὰ σῶματα σὲ τελικὴ ἀνάλυση ὡς ἀπορρίματα. Ἀρχικὰ γίνεται πλήρης ἀποτέφρωση σὲ εἰδικὸ κλίβανο καὶ στὴ

συνέχεια ὁ ἀνθρώπινος σκελετὸς ρίχνεται σὲ ἠλεκτρικὸ σπαστήρα (μύξερ), θρυμματίζεται καὶ μετατρέπεται σὲ σκόνη. Οἱ δὲ συγγενεῖς δὲν παραλαμβάνουν τελικὰ τὴν τέφρα ἀπὸ τὸ ἀποτεφρωτήριο, ἀλλὰ σκέτη σκόνη, τὴν ὁποία μποροῦν νὰ διαχειριστοῦν ὅπως οἱ ἴδιοι ἐπιθυμοῦν. Τὸ ἀνθρώπινο σῶμα, δηλαδή, ἀφανίζεται πλήρως. Θὰ κλείσουμε αὐτὴν τὴ σύντομη ἀναφορὰ στὴ σύγχρονη καύση τῶν νεκρῶν μετὴν φράση τοῦ Ἀπ. Παύλου, ποὺ ἔχει ἀναφορὰ καὶ στὸ ἀνθρώπινο σῶμα ὡς ναὸ τοῦ Θεοῦ: «εἴ τις τὸν ναὸν φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεὸς» (Α΄ Κορ. γ΄ 17).

Περί προσευχῆς

Ἁγίου Πορφυρίου Κουσοκαλυβίτου

Οἰ προσευχές μας δέν εἰσακούονται, διότι δέν εἵμαστε ἄξιοι. Πρέπει νά γίνεις ἄξιος, γιά νά προσευχηθεῖς. Δέν εἵμαστε ἄξιοι, διότι δέν ἀγαπᾶμε τόν πλησίον μας ὡς ἑαυτόν.

Τό λέει ὁ ἴδιος ὁ Χριστός: «Ἐάν οὖν προσφέρῃς τό δῶρόν σου ἐπί τό θυσιαστήριον κακεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατά σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τό δῶρον σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καί ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καί τότε ἔλθῶν πρόσφερε τό δῶρόν σου». Νά πάεις πρῶτα νά συμφιλιωθεῖς μέ τόν ἀδελφό σου, νά συγχωρεθεῖς, γιά νά γίνεις ἄξιος. Ἄν δέν γίνει αὐτό, δέν μπορεῖς νά προ-

σευχηθεῖς. Ἄν δέν εἶσαι ἄξιος, δέν μπορεῖς νά κάνεις τίποτα. Ὅταν τακτοποιήσεις ὅλες τίς ἐκκρεμότητες καί ἐτοιμασθεῖς, τότε πάεις καί προσφέρεις τό δῶρο σου.

Ἄξιοι γίνονται ὅσοι ἐπιθυμοῦν καί λαχταροῦν νά γίνουν τοῦ Χριστοῦ, ὅσοι δίνονται στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Νά μήν ἔχεις κανένα θέλημα, αὐτό ἔχει μεγάλη ἀξία, εἶναι τό πᾶν. Ὁ σκλάβος δέν ἔχει κανένα θέλημα. Τό νά μήν ἔχομε κανένα θέλημα μπορεῖ νά γίνει μ' ἕναν τρόπο ἀπαλό· μέ τήν ἀγάπη στόν Χριστό καί

τήν τήρηση τῶν ἐντολῶν Του. «Ὁ ἔχων τάς ἐντολάς μου καί τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν μέ· ὁ δέ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπό τοῦ Πατρὸς μου καί ἐγώ ἀγαπήσω

αὐτόν καί ἐμφανίσω αὐτῷ ἑμαυτόν» Χρειάζεται ἀγώνας. Ἔχομε νά παλέσομε «πρός τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου» Ἔχομε νά παλέσομε «μέ τόν λέοντα τόν ὠρουόμενον». Δέν ἐπιτρέπεται στόν ἀγώνα νά ἐπιτύχει ὁ πολυμήχανος.

Αὐτό προϋποθέτει δάκρυα, μετάνοια, προσευχή, ἐλεημοσύνη, αἴτηση μέ συνοδεία τήν ἐμπιστοσύνη στόν Χριστό καί ὄχι τήν ὀλιγοπιστία. Μόνον ὁ Χριστός μπορεῖ νά μᾶς βγά-

λει ἀπ' τόν κλοιό τῆς ἐρημιᾶς. Προσευχή καί μετάνοια καί ἐλεημοσύνη. Δῶστε ἔστω κι ἕνα ποτήρι νερό, ἄν δέν ἔχετε χρήματα. Καί νά ξέρετε ὅτι ὅσο ἀγιάζεσθε, τόσο εἰσακούονται οἱ προσευχές σας.

Νά μήν ἐκβιάζουμε μέ τίς προσευχές μας τόν Θεό. Νά μή ζητᾶμε ἀπ' τόν Θεό νά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό κάτι, ἀσθένεια κ.λ.π., ἢ νά μᾶς λύσει τά προβλήματά μας, ἀλλά νά ζητᾶμε δύναμη καί ἐνίσχυση ἀπό Ἐκεῖνον, γιά νά τά ὑπομένομε. Ὅπως ἐκεῖνος κρούει μέ εὐγέ-

νεια τήν πόρτα τῆς ψυχῆς μας, ἔτσι κι ἡμεῖς νά ζητᾶμε εὐγενικά αὐτό πού ἐπιθυμοῦμε κι ἄν ὁ Κύριος δέν ἀπαντάει, νά σταματᾶμε νά τό ζητᾶμε. Ὅταν ὁ Θεός δέν μᾶς δίδει κάτι πού ἐπίμονα ζητᾶμε, ἔχει τό λόγο Του. Ἐχει κι ὁ Θεός τά «μυστικά» Του. Ἐφόσον πιστεύουμε στήν ἀγαθή Του πρόνοια, ἐφόσον πιστεύουμε ὅτι Ἐκεῖνος γνωρίζει τά πάντα ἀπ' τή ζωή μας κι ὅτι πάντα θέλει τό ἀγαθόν, γιατί νά μή δείχνουμε ἐμπιστοσύνη; Νά προσευχόμαστε ἀπλά καί ἀπαλά, χωρίς πάθος καί ἐκβιασμό. Ξέρομε ὅτι παρελθόν, παρόν καί μέλλον, ὅλα εἶναι γνωστά, γυμνά καί τετραηλισμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «...οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον Αὐτοῦ, πάντα δέ γυμνά καί τετραηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς Αὐτοῦ». Ἐμεῖς νά μήν ἐπιμένουμε ἢ προσπάθεια κάνει κακό ἀντί καλό. Μήν κυνηγᾶμε ν' ἀποκτήσουμε αὐτό πού θέλομε, ἀλλά νά τ' ἀφήνομε στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γιατί, ὅσο τό κυνηγᾶμε, τόσο αὐτό ἀπομακρύνεται. Ἄρα, λοιπόν, ὑπομονή καί πίστη καί γαλήνη. Κι ἄν τό ξεχάσουμε ἡμεῖς, ὁ Κύριος ποτέ δέν ξεχνάει καί ἄν εἶναι γιά τό καλό μας, θά μᾶς δώσει αὐτό πού πρέπει κι ὅταν πρέπει. Νά ζητᾶμε στήν προσευχή μόνο τή σωτηρία τῆς ψυχῆς μας. Δέν εἶπε ὁ Κύριος: «Ζητεῖτε δέ πρῶτον τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ... καί ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν»; Εὐκόλα, εὐκολότατα ὁ Χριστός μπορεῖ νά μᾶς δώσει ὅ,τι ἐπιθυμοῦμε. Καί κοιτάξτε τό μυστικό. Τό μυστικό εἶναι νά μήν τό ἔχετε στό νοῦ σας καθόλου νά ζητήσετε τό συγκεκριμένο πράγμα. Τό μυστικό εἶναι νά ζητᾶτε τήν ἔνωσή σας μέ τόν Χριστό ἀνιδιοτελῶς, χωρίς νά λέτε, «δῶσ' μου τοῦτο, ἐκεῖνο...». Εἶναι ἀρκετό νά λέμε, «Κύριε Ἰησοῦ, ἐλέησόν με». Δέν χρειάζεται ὁ Θεός ἐνημέρωση ἀπό μᾶς γιά τίς διάφορες ἀνάγκες μας. Ἐκεῖνος τά γνωρίζει ὅλα ἀσυγκρίτως καλύτερα ἀπό μᾶς καί μᾶς παρέχει τήν ἀγάπη Του. Τό θέμα εἶναι ν' ἀνταποκριθοῦμε σ' αὐτή τήν ἀγάπη μέ τήν προσευχή καί τήν τήρηση τῶν ἐντολῶν Του. Νά ζητᾶμε νά γίνει τό θέλημα τοῦ Θεοῦ· αὐτό εἶναι τό πιό συμφέρον, τό πιό ἀσφαλές γιά μᾶς καί γιά ὅσους προσευχόμαστε. Ὁ Χριστός θά μᾶς τά δώσει ὅλα πλούσια. Ὅταν ὑπάρχει ἔστω καί

λίγος ἐγωισμός, δέν γίνεται τίποτα.

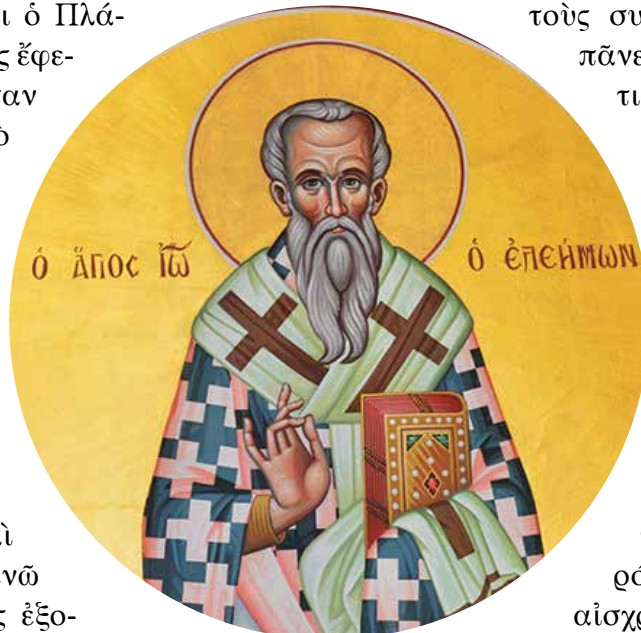
Νά προσεύχεσθε στόν Θεό μέ ἀνοικτά τά χέρια. Αὐτό εἶναι τό μυστικό τῶν ἁγίων. Μόλις ἀνοίγαν τά χέρια τους, τούς ἐπεσκέπτετο ἡ θεία χάρις. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας χρησιμοποιοῦν ὡς πιό ἀποτελεσματική τή μονολόγιστη εὐχή: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με». Τό κλειδί γιά τήν πνευματική ζωή εἶναι ἡ εὐχή. Τήν εὐχή δέν μπορεῖ κανεῖς νά τή διδάξει, οὔτε τά βιβλία, οὔτε ὁ γέροντας, οὔτε κανεῖς. Ὁ μόνος διδάσκαλος εἶναι ἡ θεία χάρις. Ἄν σᾶς πῶ ὅτι τό μέλι εἶναι γλυκό, εἶναι ρευστό, εἶναι ἔτσι κι ἔτσι, δέν θά καταλάβετε, ἄν δέν τό γευθεῖτε. Τό ἴδιο καί στήν προσευχή, ἄν σᾶς πῶ, «εἶναι ἔτσι, νιώθει ἔτσι» κ.λ.π., δέν θά καταλάβετε, οὔτε θά προσευχηθεῖτε, «εἰ μή ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι».

Μόνο τό Πνεῦμα τό Ἅγιον, μόνο ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μπορεῖ νά ἐμπνεύσει τήν εὐχή. Δέν εἶναι δύσκολο νά πεῖτε τήν εὐχή, ἀλλά δέν μπορεῖτε νά τήν πεῖτε σωστά, γιατί κλωτσάει ὁ παλαιός ἑαυτός σας. Ἄν δέν μπεῖτε στήν ἀτμόσφαιρα τῆς χάριτος, δέν θά μπορέσετε νά κάνετε τήν εὐχή. Μόλις ἀκούσετε προσβλητικό λόγο, λυπᾶσθε καί μόλις σᾶς πουν καλό λόγο, χαίρεσθε καί λάμπετε; Μ' αὐτό δείχνετε ὅτι δέν εἶστε ἔτοιμοι, δέν ἔχετε τίς προϋποθέσεις. Γιά νά ἔλθει ἡ θεία χάρις, πρέπει ν' ἀποκτήσετε τίς προϋποθέσεις, τήν ἀγάπη καί τήν ταπείνωση, διαφορετικά δημιουργεῖται ἀντίδραση. Γιά νά μπεῖτε σ' αὐτή τή «φόρμα», θά ξεκινήσετε ἀπό τήν ὑπακοή. Πρέπει πρῶτα νά δοθεῖτε στήν ὑπακοή, γιά νά ἔλθει ἡ ταπείνωση. Βλέποντας τήν ταπείνωση, ὁ Κύριος στέλνει τή θεία χάρι κι ἔπειτα ἔρχεται μόνη, ἀβίαστα, ἡ προσευχή. Ἄν δέν κάνετε ὑπακοή καί δέν ἔχετε ταπείνωση, ἡ εὐχή δέν ἔρχεται καί ὑπάρχει καί φόβος πλάνης. Νά ἐτοιμάζεσθε σιγά σιγά, ἀπαλά ἀπαλά καί νά κάνετε τήν εὐχή μέσα στόν νοῦ. Ὅ,τι εἶναι στό νοῦ, εἶναι καί στήν καρδιά.

(Γέροντος Πορφυρίου Καυσοκαλυβίτου, Βίος καί λόγοι, Ἱερά Μονή Χρυσοπηγῆς Χανιά 2003)

Ἡ ἀνεκτικότητα τοῦ Θεοῦ στίς πτώσεις μας καί πῶς νά διατηροῦμε ταπεινό φρόνημα

Ο θεοτίμητος ἐπανερχόταν συνεχῶς στοὺς λόγους του στὸ ζήτημα τῆς ταπεινοφροσύνης. Ἔλεγε: «Ἄν κατανοοῦσαμε καὶ λαμβάναμε ὑπόψη τὴν εὐσπλαχνία καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ γιὰ μᾶς, οὔτε ποὺ θὰ σηκώναμε τὰ μάτια μας στοὺς οὐρανοὺς, ἀλλὰ θὰ ζούσαμε πάντοτε μὲ ταπεινὸ τρόπο καὶ φρόνημα. Γιὰ νὰ μὴ θυμίσω ὅλη τὴν πραγματικότητα, δηλαδή τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πλάστης ἀπὸ τὸ τίποτα μᾶς ἔφερε στὸ εἶναι καὶ ὅτι, ὅταν ἀπωλεσθήκαμε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὴν παρακοή, μᾶς ἀναζήτησε πάλι καὶ μᾶς ἔξαγόρασε ἀπὸ τὸν θάνατο μὲ τὸ ἴδιο τὸ αἷμα Του, καὶ ἔθεσε ὅλη τὴ γῆ κι ἀκόμα καὶ τὸν οὐρανὸ στὴν ὑπηρεσία τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ ὅτι, ἀκόμα καὶ τώρα, ἐνῶ ἁμαρτάνουμε, δὲν μᾶς ἐξολοθρεύει, ἀλλὰ μακροθυμεῖ ἢ ἀναλλοίωτη ἐκεῖνη Θεῖα φύση καὶ ὁ ἀνεξίκακος ἐκεῖνος ὀφθαλμὸς καὶ ἐνῶ ἐμεῖς πολλὰ φορὲς Τὸν βλασημοῦμε, Αὐτὸς μᾶς παρηγορεῖ καὶ μᾶς καλοπιάνει μὲ τὴν φιλανθρωπία Του. Αὐτὸς ποῦ, ἐνῶ ἐμεῖς πολλὰ φορὲς σὰν νὰ ρίχνουμε πέτρες στὸν οὐρανὸ μὲ τὸ νὰ τὸν ἀντιμαχόμεστε, μᾶς χορηγεῖ βροχὲς ἀπὸ ψηλά, γιὰ τὴν ἐπιβίωσή μας. Ἄκόμα, πόσους κακούργους ποὺ πηγαίνουν νὰ σκοτώσουν ἢ νὰ κλέψουν, τοὺς προστατεύει καὶ δὲν ἐπιτρέπει νὰ συλληφθοῦν καὶ νὰ τιμωρηθοῦν; Πόσους ποὺ βρίσκονται σὲ καρᾶβια μὲ σκοπὸ νὰ κάνουν πειρατεία στὰ πλοῖα ποὺ συναντοῦν στὸ πέλαγος καὶ νὰ σκοτώσουν καὶ νὰ ρίξουν τοὺς ἐπιβάτες στὴ

θάλασσα, δὲν ἐπιτρέπει νὰ πᾶνε στὸν βυθό, ἀλλὰ ἐπιτιμᾷ τὴ θάλασσα νὰ μὴν τοὺς καταπιεῖ, ἀναμένοντας νὰ μεταστραφοῦν ἀπὸ τὴν κακία τους; Πόσοι κάνουν ψεύτικους ὄρκους στὸ ἄχραντο Σῶμα καὶ Αἷμα Του κι Αὐτὸς ἀνέχεται καὶ κάνει ὑπομονή, χωρὶς νὰ τοὺς ἀνταποδίδει σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ κάποια δυσκολία; Πόσους ληστὲς τῶν δρόμων δὲν τοὺς παραδίδει νὰ τοὺς φᾶνε τὰ θηρία ποὺ τοὺς συναντοῦν; Πόσους ποὺ πᾶνε νὰ διαρρήξουν σπίτια ἢ νὰ στήσουν ἐνέδρες στοὺς δρόμους, τοὺς προστατεύει γιὰ νὰ μὴν τοὺς κατασπαράξουν τὰ σκυλιὰ ποὺ φυλάνε, ἢ ἀκόμα καὶ οἱ ἄνθρωποι; Καὶ ὅσον ἀφορᾷ ἐμένα, τὴν ὥρα ποὺ ἐγὼ εἶτε πλαγιάζω κάποτε μὲ μιὰ πόρνη, εἶτε περνῶ τὸν καιρὸ μου μὲ μέθυσους καὶ αἰσχρολόγους, εἶτε, ἐντέλει, συνδέομαι μὲ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἁμαρτία ὑπάρχει στὴ ζωὴ, ἢ μὲν μέλισσα τριγυρίζει καὶ διατρέχει τίς κοιλάδες καὶ τὰ φαράγγια ἐπιζητώντας νὰ μαζέψει καρπὸ γιὰ μένα, γιὰ νὰ μοῦ γλυκάνει τὸ στόμα ποὺ λέει ἀκάθαρτα λόγια, τὸ σταφύλι βιάζεται νὰ ὠρμάσει ἀπὸ τὴ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, γιὰ νὰ γεμίσει τὸ στόμα καὶ νὰ εὐφράνει τὴν καρδιὰ ποὺ παρακούει τὸν Δημιουργό, τὰ ἄνθη ἀνταγωνίζονται τὸ ἓνα τὸ ἄλλο γιὰ νὰ τέρψουν τὰ μάτια μου, αὐτὰ τὰ μάτια ποὺ νεύουν στίς πόρνες καὶ στίς γυναῖκες τῶν ἄλλων μὲ σκοπὸ τὴν ἀσωτία, τὸ σύκο κοπιᾶζει γιὰ νὰ φτάσει νὰ δώσει ἀπόλαυση στὸ χέρι μου μὲ τὸ μέγεθός του καὶ στὸ στόμα μου μὲ τὴ γλυκύτητά του, σ' αὐτὰ τὰ

μέλη πού κρατοῦν καὶ φιλοῦν τὴ γυναῖκα τοῦ ἄλλου. Ὅταν λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἐνῶ κάνουμε τέτοια πράγματα, ἀπολαμβάνουμε τέτοιες εὐεργεσίες, τί ταπεινὸ καὶ προσγειωμένο φρόνημα θὰ πρέπει νὰ ἔχουμε, ὅταν σκεφτόμαστε τὴν ἔσχατη καὶ τρομερὴ μας ὥρα;»

Γιατὶ ὁ ἅγιος ἔκανε πάντα πολλές συζητήσεις σχετικά μὲ τὴ μνήμη τοῦ θανάτου καὶ τὴν ἔξοδο τῆς ψυχῆς, καὶ προπαντὸς ὅταν ἔπεφτε θανατικὸ ἢ λιμός, ἢ ὅταν ἔρχονταν οἱ ἅγιες μέρες τῶν νηστειῶν. Ἔτσι πού, συχνά, ὅταν ἔρχονταν σὲ αὐτὸν ἄνθρωποι μὲ ὑπεροψία καὶ γελαστὸ πρόσωπο καὶ ἀδιάντροπο βλέμμα, νὰ φεύγουν μὲ ταπεινὸ φρόνημα, μὲ πρόσωπο γεμάτο κατάνυξη καὶ δακρυσμένα μάτια. Γιατὶ, παρόλο πού δὲν ἤξερε νὰ μιᾶ ἐπιδέξια, ὡστόσο, ὅπως ἔχουμε πεί καὶ σὲ ἄλλο κεφάλαιο, αὐτὸς ὁ ἀκατέργαστος τοῦ λόγος εἶχε μεγάλη δύναμη στὴν καρδιά τῶν ἀνθρώπων, περισσότερο ἀπὸ πολλοὺς σοφοὺς καὶ ἀπὸ πολλές διηγήσεις πού γίνονται μὲ ρητορικὴ δεινότητα. Φρόντιζε πάντα πολὺ καὶ μεριμνοῦσε γιὰ τὴ δική του ἔξοδο ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ ἔλεγε: «Ὅπως νομίζω ἐγὼ ὁ ταπεινός, εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ σωθεῖ κάποιος, ὁ ὁποῖος συνεχῶς καὶ μὲ πόνο στοχάζεται, ἢ σκέψη τοῦ θανάτου καὶ ἢ μερμνα γι' αὐτὸν καὶ τὸ νὰ σκέφτεται πάντοτε ὅτι κανεὶς δὲν θὰ μᾶς συμπονεῖ ἐκεῖνη τὴν ὥρα, ἢ θὰ συμπορευθεῖ μαζί μας ἀπὸ αὐτὴν τὴ ζωὴ, παρὰ μόνο οἱ ἀγαθὲς μας πράξεις. Πῶς θὰ ταραχτεῖ τότε ἡ ψυχὴ, ὅταν ἔρθουν οἱ ἄγγελοι βιαστικοὶ καὶ βρεθεῖ ἀπροετοίμαστη! Πῶς θὰ παρακαλεῖ νὰ τῆς προστε-

θεῖ ἀκόμη λίγος χρόνος ζωῆς καὶ θ' ἀκούσει “μήπως τὸν καιρὸ πού ἔζησες, τὸν ἔξοδές σου καλὰ”;» Καὶ ἔλεγε πάλι ὁ ἅγιος, σὰν νὰ ἀναφερόταν στὸν ἑαυτό του: «Πῶς, ταπεινὸ Ἰωάννη, θὰ ἔχεις τὴ δύναμη νὰ προσπεράσεις τὰ θηρία τοῦ καλαμιώνα, γιὰ τὰ ὁποῖα καὶ ὁ προφήτης παρακαλεῖ ζητώντας “ἔλεγε καὶ ἐπιτίμησε τὰ θηρία πού κρύβονται στὸν καλαμιώνα”, ὅταν σὲ συναντήσουν τελώνια καὶ τελώνια; Ἀλίμονο, τί φόβος, τί τρόμος καταλαμβάνει τὴν ψυχὴ, ὅταν καλεῖται νὰ δώσει λόγο σὲ τόσο πικροὺς καὶ ἄσπλαχνους

κριτές!» Γιατὶ, ὁ αἰόδιμος λάμβανε ἐπίσης πολὺ καλὰ ὑπόψη τοῦ αὐτοῦ πού ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Στυλίτης, κατόπιν ἀποκαλύψεως, εἶπε: «Ὅταν βγαίνει ἡ ψυχὴ ἀπ' τὸ σῶμα, καθὼς ἀνεβαίνει ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανό, τὴ συναντοῦν ὁμάδες καὶ ὁμάδες δαιμόνων, ὁ καθένας στὸ δικό του τάγμα. Τὴ συναντᾶ ἡ ὁμάδα τῶν δαιμόνων τῆς ὑπερηφάνειας, πού τὴν ψηλαφοῦν γιὰ νὰ δοῦν ἂν ἔχει τὰ ἔργα τους τὴ συναντᾶ ἡ ὁμάδα τῶν πνευμάτων τῆς καταλαλιάς καὶ ἐλέγχουν ἂν κάποτε κακολόγησε καὶ δὲν μετανόησε τὴ

συναντοῦν πάλι, πιδὸ πάνω, οἱ δαίμονες τῆς πορνείας καὶ ἐρευνοῦν μήπως γνωρίσουν σ' αὐτὴν τὰ ἔργα τους. Καὶ ὅταν, ἀπὸ τὴ γῆ μέχρι τὸν οὐρανό, ἡ ταλαίπωρη ψυχὴ καλεῖται νὰ δώσει λογαριασμό, οἱ ἅγιοι ἄγγελοι στέκονται παράμερα καὶ τίποτα δὲν τὴ βοηθᾶ, παρὰ μόνο οἱ ἀρετὲς τῆς».

Καθὼς ὁ αἰόδιμος ἔκανε αὐτὲς τίς σκέψεις, τὸν καταλάμβανε ὁ φόβος γιὰ κείνη τὴν ὥρα καὶ ἡ ἔγνοια, φέρνοντας στὴ μνήμη τοῦ τὸν λόγο πού εἶπε ὁ ἅγιος Ἰλαρίωνας, ὅταν

ἔμελλε νὰ φύγει ἀπ' αὐτὴ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ὅτι δειλίασε κι ἔλεγε στὴν ψυχὴ του: «Ὅγδόντα χρόνια, ταπεινὴ μου ψυχὴ, ἔχεις δουλέψει γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ φοβᾶσαι νὰ ἐξέλθεις; Βγές, βγές, εἶναι φιλόανθρωπος». Ἦτσι ὁ πατριάρχης ἔλεγε στὸν ἑαυτὸ του: «Ἐὰν ἐστὺ Ἰλαρίωνα, ποὺ δουλέψες ὀγδόντα χρόνια γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ ἀνάστησες νεκροὺς καὶ ἔκανες σημεῖα καὶ τέρατα, φοβήθηκες ἐκείνη τὴν πικρὴ ὥρα, τί θὰ ἔχεις νὰ πείς ἐστὺ, ταπεινὲ Ἰωάννη, ὅταν θὰ ἔρθουν νὰ σὲ συναντήσουν καταπρόσωπο ἐκείνοι οἱ ἀνελέητοι καὶ ἄσπλαχνοι τελῶνες καὶ φοροεισπράκτορες; Σὲ πόσους ἀπ' αὐτοὺς θὰ μπορεῖς νὰ ἀπολογηθεῖς; Σὲ κείνους τοῦ ψεύδους, τῆς καταλαλιᾶς, τῆς ἀσπλαχνίας, σὲ κείνους τῆς φιλαργυρίας, σὲ κείνους τῆς ἐπιπορκίας;» Καὶ ἔλεγε μὲ ἀμηχανία: «Θεὲ μου, ἐπιτίμησέ τους Ἐσὺ, ἐπειδὴ ὅποιαδήποτε ἀνθρώπινη δύναμη δὲν μπορεῖ νὰ ἀντεπεξέλθει μαζί τους. Ἐσὺ, Κύριε, δώσε μας ἀγγέλους καθοδηγητὲς ποὺ νὰ μᾶς φυλάνε, ὅπως καὶ ὁ Δαβὶδ πάλιν εὐχεται λέγοντας: “Γλύτωσέ με ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, ποὺ μὲ μισοῦν. Βγάλε με ἀπὸ τὰ βαθειὰ ὕδατα τῶν θλίψεων, ποὺ μὲ ἔχουν καταπλημμυρίσει”. Εἶναι τὰ ἴδια νερὰ γιὰ τὰ ὅποια σὲ ἄλλο σημεῖο λέει: “Ἐὰν ὁ Κύριος δὲν βρισκόταν μαζί μας, ὅταν οἱ ἐχθροὶ μας ἐξηγέρθησαν ἐναντίον μας, ἀναμφίβολα θὰ μᾶς κατάπιναν ζωντανούς, τὸ ὀρηκτικὸ ρεῦμα τοῦ μίσους καὶ τῆς κακίας τους θὰ μᾶς καταπόντιζε καὶ θὰ μᾶς κατέπνιγε”. Δώσε μας, Κύριε, ἐκείνους ποὺ θὰ καθοδη-

γήσουν τὴν ἀθλιότητα τῆς ψυχῆς μας, μέσα σ' αὐτὰ τὰ νερὰ. Γιατὶ σ' αὐτὰ τὰ νερὰ εἶναι πολλοὶ ἄνεμοι, πολλοὶ δαμονικοὶ σκόπελοι, πολλὰ κύματα, πολλοὶ βράχοι, πολλοὶ πειρατές, πολλὴ μαυρίλα, πολλὴ φουρτούνα, πολλὰ τὰ θηρία ποὺ παραμονεύουν, πολλὲς οἱ ρουφήχτρες ποὺ καταποντίζουν καὶ παρασύρουν στὰ βάθη τῆς γῆς, πολὺς ὁ φόβος, πολὺς ὁ τρόμος, πολὺς ὁ κίνδυνος αὐτοῦ τοῦ ἀέρα τοῦ πελάγους. Ἄν, ἐδῶ στὴ γῆ, γιὰ νὰ πορευτοῦμε ἀπὸ πόλη σὲ πόλη χρειαζόμαστε κάποιον νὰ μᾶς καθοδηγῆ καὶ νὰ μᾶς κρατᾶ ἀπὸ τὸ χέρι, γιὰ νὰ μὴν πέσουμε στοὺς γκρεμούς, ἢ σὲ τόπους μὲ ἄγρια θηρία, ἢ σὲ ἀδιάβατους ποταμούς, ἢ σὲ δύσβατα καὶ ἀπροσπέλαστα ὄρη, ἢ σὲ μονοπάτια θηρίων καὶ φωλιὲς λιονταριῶν, ἢ σὲ χέρια ληστῶν, ἢ σὲ ἀπέραντη καὶ ἄνυδρη ἐρημιὰ καὶ χαθοῦμε, πόσους ἰσχυροὺς ὁδηγοὺς καὶ θεϊκοὺς φύλακες χρειαζόμαστε, ὅταν θὰ βγοῦμε γιὰ νὰ πορευτοῦμε αὐτὸν τὸν μακρὸν δρόμο τὸν αἰώνιο —ἐννοῶ δηλαδὴ τὸν δρόμο τῆς ἐξόδου ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ τῆς ἀνόδου στὸν οὐρανό. Αὐτὸ φοβόταν καὶ ὁ προφήτης κάποτε καὶ προσευχήθηκε λέγοντας: “Τὸ Πνεῦμα σου τὸ ἀγαθὸν θὰ μὲ ὀδηγήσει στὴν εὐθεία καὶ εὐάρεστη εἰς Σὲ ὁδό”».

Τέτοιες ἦταν οἱ θεόσοφες διδασκαλίες τοῦ μακάριου πρὸς τὸν ἑαυτὸ του καὶ πρὸς τὸν καθένα. Αὐτὲς ἦταν οἱ καθημερινές του φροντίδες καὶ ἔγνοιες.

(ἀπὸ τὸ βιβλίον «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων, ὁ Πολιοῦχος τῆς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ»)

Τό οικολογικό πρόβλημα είναι ήθικό;

**τοῦ κ. Εὐάγγελου Τσουκάρα
Θεολόγου, Φιλολόγου**

Η οικολογική κρίση δέν εἶναι πρωτογενές φαινόμενο, ἀλλά παράγωγο τῆς ἀνθρωπολογικῆς κρίσεως καί ἡ κρίση αὐτή ἀποτυπώνει σέ παγκόσμιες διαστάσεις τήν ἐσωτερική κρίση τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι πρωτίστως κρίση πνευματική καί ήθική. Δέν ὀφείλεται στά πράγματα ἢ τίς ιστορικές συγκυρίες, οὔτε στήν ἐπιστήμη ἢ τήν τεχνολογία. Ὅφειλεται στόν ἀνθρώπο. Ὁ ἀνθρώπος μέ τήν ἀθέτηση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ ὀδηγήθηκε στήν παράχρηση τῆς κτίσεως καί δρομολόγησε τήν οικολογική κρίση. Οἱ τελευταῖες δεκαετίες μαρτυροῦν πώς σέ συνάρτηση μέ τήν ἐκπληκτική τεχνολογική ἀνέλιξή του, ὁ ἀνθρώπος, δυστυχῶς, ἔχασε τήν αἴσθηση τοῦ μέτρου, ξεπέρασε τά ὅριά του καί ἐνεργεῖ ἀυθαίρετα ὡς ἐξουσιαστής καί καταπατητής τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Δέν ἀρκέστηκε στή χρήση. Προχώρησε στήν κατάχρηση. Παρατηρεῖται ἔτσι σήμερα ἕνας «βιασμός» τῆς φύσης γιά ικανοποίηση ὄχι βασικῶν ἀναγκῶν, ἀλλά μίας σειρᾶς ὀρέξεων καί ἐπιθυμιῶν τοῦ ἀνθρώπου, τίς ὁποῖες ἐνθαρρύνει ὁ τρόπος ζωῆς καί ἡ φιλοσοφία τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας. Ἡ ἐγκατάλειψη τῆς φύσης σέ ἡμιλιπόθυμη

κατάσταση καί ἡ ἄρνηση κάθε εὐθύνης γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς τάξης καί τῆς ἁρμονίας εἶναι τό ἀποκορύφωμα τῆς ἀνθρώπινης «οἰκολογικῆς» ἁμαρτίας. Γιατί εἶναι γνωστό πώς ἡ πτώση θά μπορούσε νά θεωρηθεῖ «φυσιολογική» μετά τήν πρώτη καί θεμελιώδη ἁμαρτία τοῦ ἀνθρώπου, δέν θά μπορούσε ὅμως σέ καμία περίπτωση νά θεωρηθεῖ τό ἴδιο καί ἡ ἄρνηση γιά μετάνοια καί ἐπιστροφή. Θά λέγαμε μάλιστα ὅτι, ἂν τό πρῶτο εἶναι ἀνθρώπινο, τό δεύτερο εἶναι δαιμονιώδες. Μόνο ὁ δαίμονας δέν θέλει τήν ἀποκατάσταση τῆς φυσικῆς ἰσορροπίας ὡς καρπὸ τῆς ἀποκατάστασης τοῦ ἀνθρώπου στά μάτια τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἄρνηση γιά τήν ἐνεργητική ἀνάληψη τῶν εὐθυνῶν θά λέγαμε ὅτι ἀποτελεῖ ὑποταγή στή δαιμονική θέληση νά παραμείνουν ἀνθρώπος, φύση καί Θεός σέ διάσταση, γιά νά μπορεῖ νά λειτουργεῖ ὡς «κοσμοκράτορας».

Οἱ ἀρνητικές ἐπιπτώσεις τῆς τρέχουσας τεχνολογίας στό περιβάλλον εἶναι περισσότερο ἀπό ὁρατές, εἶναι ἀδιαμφισβήτητες. Παρ' ὅλα αὐτά μέχρι νά φθάσουμε στά ἄκρα, καί στήν ὑπερθέρμανση τοῦ πλανήτη καί στήν πιθανή κατάρρευση τῶν οἰκοσυστημάτων,

ή τεχνολογία αφήνει ήχηρά τό επισκεπτήριο της μέ τούς γρήγορους ρυθμούς τής ζωής που επιβάλλει, τήν ταχύτητα, τούς θορύβους, τόν ανεξέλεγκτο ανταγωνισμό, όλα πηγές αύξησης του άγχους και τής έντασης του σύγχρονου ανθρώπου. Από τήν άλλη μεριά ή πρόοδος τής τεχνολογίας είναι μία αναγκαιότητα και μία δυνατότητα του ανθρώπου που τόν όδήγησε μέχρι σήμερα στην πρόοδο μέ ό,τι τίμημα έχει πληρώσει. Καταστρέφοντας όμως τό περιβάλλον του μέ τήν τεχνολογία μετασχηματίζεται ή ίδια από «εύεργέτη» σε «καταστροφέα».

Ό άνθρωπος είναι αλληλένδετος μέ τό σύμπαν και κρύβει μέσα του τή θεία πνοή, που του χαρίζει απεριόριστες δυνατότητες και απαιτήσεις.

Τόν φορτώνει μέ χρέη έλευθερίας και ευθύνης για όλη τή δημιουργία. Για νά μπορούμε νά ισχυριζόμαστε πώς ως άνθρωποι έχουμε τόν απαραίτητο και αναγκαίο σεβασμό απέναντι στή ζωή και τόν

έαυτό μας, πώς είμαστε πνευματικώς ανεπτυγμένα όντα μέ λογική και έξελιγμένη νόηση, πρέπει νά έχουμε συνειδητοποιήσει πώς ό κόσμος γύρω μας, και ό,τι αυτός περιέχει, δέν μας ανήκει: «Πάροικοι και παρεπίδημοί έσμεν» σ' αυτή τή γή, μαζί μέ εκατομμύρια άλλες μορφές ζωής, τίς όποιες όφείλουμε νά σεβόμαστε και νά προστατεύουμε.

Δέν προστατεύουμε τό περιβάλλον επειδή είναι ώραίο και ωφέλιμο, αλλά γιατί είναι ύλικό που ανήκει στην Κτίση, είναι οργανισμός δημιουργικός, ανεπανάληπτος και γιατί έμεις οί ίδιοι ταυτιζόμαστε μέ ένδόμυχη ύλι-

κή και πνευματική- ήθική σχέση, που όδηγεϊ στην όρθή συμβίωση και συνέργεια. Η ύλη τής φύσης μετέχει στο πνεύμα τής καινής κτίσης. Τό φυσικό περιβάλλον είναι ό εκλεκτός χώρος όπου ανασαίνει ή ανακαινιζόμενη προσωπική ύπόσταση μέσα στην Κτίση.

Ό Απόστολος Παύλος μάς υπενθυμίζει πώς «τή γάρ ματαιότητι ή κτίσις υπετάγη, ουχ έκουσα, αλλά διά τόν ύποταξαντα» (Ρωμ. 8:20). Μέ τήν πτώση του ό άνθρωπος έγινε ή αιτία, για νά ύποταχθεί και ή κτίση στή φθορά. Οί προφήτες τής Παλαιάς Διαθήκης προφητεύουν ότι ή αποκατάσταση τής σχέσης του ανθρώπου μέ τήν κτίση θά έρθει ως συνέπεια τής αποκατάστασης τής σχέσης του ανθρώπου μέ τόν Θεό. Αυτό θά είναι τό έργο

του Ίησου Χριστού, ό όποιος θά είναι ή «ράβδος εκ τής ρίζης Ίεσσαί». (Ησ. 11:1)

Η αποδοχή τής οικολογικής κρίσης ως ήθικου προβλήματος συνιστά όρθή προοπτική θεώρησης και βοηθά σημαντικά στην

άντιμετώπιση του θέματος. Η ήθική ευθύνη και αντιμετώπιση για λήψη αποφάσεων και μέτρων αναφέρεται σε κάθε άνθρωπο χωριστά. Χρειάζεται άτομική προσπάθεια, για νά μπορέσει νά αποδεσμευτεί από τίς περιττές και άνύπαρκτες ανάγκες και νά ιεραρχήσει τούς στόχους τής ζωής του, ώστε ή κατανάλωση νά καλύπτει τίς πραγματικές επιθυμίες του και νά συνειδητοποιήσει ότι ή ποιότητα ζωής δέν συμβαδίζει μέ τήν απόκτηση ύλικών αγαθών, αλλά συνοδεύεται από πνευματική και ήθική καλλιέργεια.

Η Δεσποτική λίμνη δίπλα στο Περιβαλλοντικό Κέντρο τής Μητροπόλεως μας στο Άκρωτήρι

Βίος Ἁγίου Φιλουμένου (1913-1979)

Ο Ἅγιος Φιλούμενος, κατά κόσμον Σοφοκλής Ὁρουντιώτης, ἦταν γέννημα καί θρέμμα τῆς ἁγιοτόκου νήσου Κύπρου. Γεννήθηκε στίς 15 τοῦ Ὀκτώβρη τοῦ ἔτους 1913 στήν ἐνορία τοῦ Ἁγίου Σάββα στή Λευκωσία. Ἡ καταγωγή του ὅμως ἦταν ἀπό τό χωριό τῆς ἐπισκοπῆς Μόρφου, Ὁροῦντα.

Γόνος εὐλαβῶν γονέων -τοῦ Γεωργίου καί τῆς Μαγδαληνῆς Χασάπη- καί «ὑποτακτικός» τῆς εὐλογημένης γαργιάς του Ἀλεξάνδρου, ὁ Ἅγιος Φιλούμενος μυήθηκε ἀπό πολύ νωρίς σ' ἕνα μοναχικό τυπικό ζωῆς.

Παιδιόθεν ἔμαθε νά προσεύχεται, νά νηστεύει, νά ἐκκλησιάζεται καί νά μελετᾶ τήν Ἁγία Γραφή καί τά συναξάρια μέ τούς βίους τῶν Ἁγίων. Ἰδιαίτερα τοῦ ἄρесе νά διαβάζει τόν βίο τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου, τοῦ ὁποίου ἡ βιοτή τόσο τόν εἶχε θέλξει, ὥστε ἄναψε μέσα του ἔντονη ἡ

ἐπιθυμία νά ἀναχωρήσει ἐκ τοῦ κόσμου, γιά νά ζήσει τήν κατά Θεό μοναχική ζωή.

Ἔτσι, τό Καλοκαίρι τοῦ 1927 ἐγκατέλειψε, μαζί μέ τόν ἀδελφό του Ἀλέξανδρο (τόν μετέπειτα ἱερομόναχο Ἐλπίδιο), τό πατρικό του σπίτι καί πῆγε στό Σταυροβούνι, ὅπου παρέμεινε γιά 5 χρόνια ὑποτασσόμενος «ἐν παντί» στόν τότε ἡγούμενο, μοναχό Βαρνάβα.

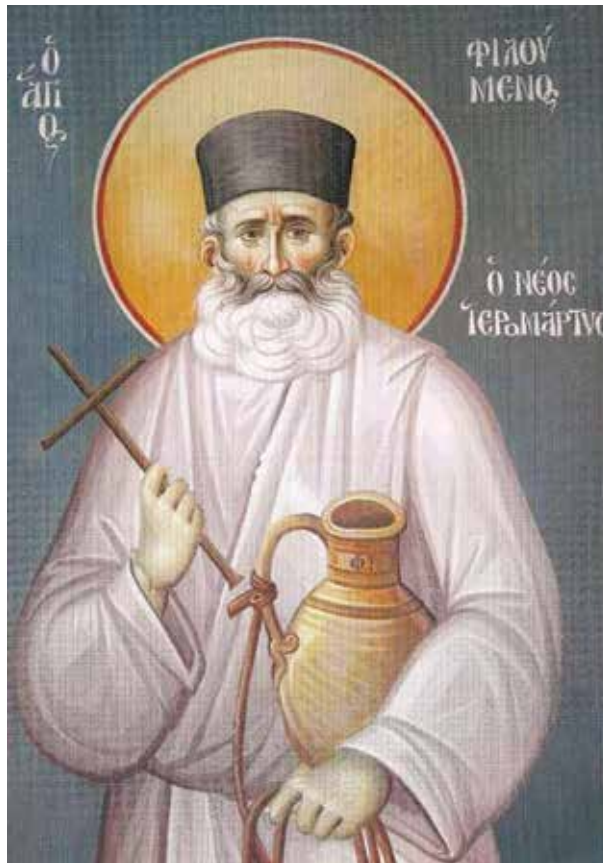
Τό 1934 -Θεοῦ τῇ νεύσει- ἀναχώρησε μαζί μέ τόν ἀδελφό του ἀπό τή Μονή τοῦ Σταυροβουνίου καί μετέβη στό Ἱεροσόλυμα, γιά νά

ἐγγραφεῖ στό Γυμνάσιο τοῦ ἐκεῖ Πατριαρχείου. Στόν τρίτο χρόνο φοίτησής του στό Γυμνάσιο ἐκάφη μοναχός, ἀπό τόν τότε Πατριάρχη Τιμόθεο Θέμελη καί λίγους μήνες μετά χειροτονήθηκε διάκονος. Τό 1943 χειροτονήθηκε πρεσβύτερος καί ἕξι χρόνια ἀργότερα ἔλαβε καί τό ὄφφικιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτη.

Ἀποφοιτώντας ἀπό τή Σχολή τοῦ Πατριαρχείου ὁ Ἅγιος Φιλούμενος παρέμεινε στό Ἱεροσόλυμα, ὅπου ὑπηρέτησε ὡς μέλος τῆς Ἁγιοταφικῆς ἀδελφότητος γιά 45 συνεχή χρόνια. Σ' αὐτά τά χρόνια διορίστηκε ὡς ἡγούμενος σέ διάφορα προσκυνήματα -στήν Τιβεριάδα, στήν Ἰόππη, στή Μονή τοῦ Ἀρχαγγέλου, στή Ραμάλλα, στόν Ἀββά Θεοδόσιο, στόν Προφήτη Ἡλία, στό Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ - καί διακόνησε μέ πολλή ἀγάπη καί πόνο τό ἐκάστοτε ποιμνίό του. Ὁ κόσμος, καί κυρίως οἱ ἀπλοῖ ἄνθρωποι μέ τούς ὁποίους συνανα-

στρεφόταν καθημερινά, στηρίζοντάς τους πνευματικά καί ὑλικά, τόν ἀγαποῦσαν καί τόν σέβονταν. Πολλοί μάλιστα τόν εὐλαβοῦνταν ἀπό τόν καιρό πού ἦταν ἐν ζωῇ, ἀφοῦ ἀπό πολύ νωρίς ἀπέκτησε τή φήμη ἑνός ἐξαιρετικοῦ ἱερομονάχου καί πνευματικοῦ.

Ἡ ζωή του ἦταν ἀπλή καί ταπεινή σύμφωνη, ὅσο ἦταν δυνατόν, μέ τό αὐστηρό μοναχικό τυπικό, πού ὡς παρακαταθήκη παρέλαβε ἀπό τούς πρώτους πνευματικούς του πατέρες στό Σταυροβούνι. Ὁ ἴδιος ἦταν πολύ αὐστηρός νηστευτής, συνήθως ἔτρωγε ἐλάχι-

στα, χωρίς να έχει απαιτήσεις για τό είδος του φαγητού. Τό ίδιο αύστηρός ήταν καί στό θέμα τής προσευχής καί τής τέλεσης τών ακολουθιών. Στίς ακολουθίες ήθελε τό τυπικό καί ή εκκλησιαστική τάξη να τηρούνται μέ πολλή ακρίβεια.

Άγαπούσε τή μελέτη –γι' αυτό καί ήταν καλά καταρτισμένος θεολογικά- καί του άρεσε να διηγείται κομμάτια από τά βιβλία πού διάβαζε, στους προσκυνητές πού τόν επισκέπτονταν. Πολλές φορές του είχαν προτείνει να φύγει από τά Ίεροσόλυμα για να σπουδάσει καί επιστρέφοντας να ανεβεί σε μία ψηλότερη εκκλησιαστική τάξη. Ο Άγιος όμως πάντοτε αρνιόταν, αφού ή μόνη του φιλοδοξία ήταν να αντιπροσωπεύει καλά τό Μοναστήρι στα ήγουμενεία πού διοριζόταν, όντας ένας σωστός μοναχός.

Τό τελευταίο προσκύνημα στό όποιο διορίστηκε ήταν τό Φρέαρ του Ίακώβ. Εκεί είχε να αντιμετωπίσει πολλές δυσκολίες, γιατί συχνά τόν επισκέπτονταν φανατικοί Σιωνιστές απαιτώντας να αφαιρέσει τίς εικόνες καί τόν Σταυρό από τόν ναό. Πολλές φορές

μάλιστα τόν απειλούσαν ότι θα τόν σκοτώναν, αν δέν έφευγε από τό προσκύνημα, αλλά αυτός είχε πάρει τήν απόφαση να παραμείνει εκεί ό,τι καί αν συνέβαινε.

Τό απόγευμα τής 29ης Νοεμβρίου του 1979, μέρα πού ή εκκλησία μας τιμά τή μνήμη του Άγίου μάρτυρος Φιλουμένου –του έν Άγκύρα μαρτυρήσαντος έν έτει 270- «άγνωστοι» εισήλθαν στό Φρέαρ του Ίακώβ καί έπιτέθηκαν στον Άγιο. Τόν σκότωσαν κτυπώντάς τον μέ τσεκούρι στό πρόσωπο, στα χέρια καί στα πόδια. Στή συνέχεια βεβήλωσαν τήν εκκλησία, ένω φεύγοντας έριξαν καί μία χειροβομβίδα καταστρέφοντας τόν χώρο σχεδόν όλοσχερώς.

Τό σκήνωμα του Άγίου μεταφέρθηκε για

νεκροψία στό Τέλ Άβίβ καί παρόλο πού οι άρχές τό έδωσαν στους πατέρες του Πατριαρχείου μετά από 5 μέρες, δέν παρουσίαζε νεκρική άκαμψία αλλά ήταν μαλακό καί εύλύγιστο σαν να ήταν έν ζώη.

Η κηδεία έγινε στον ναό τής Αγίας Θέκλας (στις 4 Δεκεμβρίου του 1979), παρόντων τών Άγιοταφίτων πατέρων, συγγενών του Άγίου καί πλήθους κόσμου όχι μόνο όρθόδοξων αλλά καί έτεροδόξων καί μουσουλμάνων. Λίγο άργότερα έγινε καί ή ταφή του μάρτυρος στό κοιμητήριο τής Άγιοταφικής αδελφότητας στην Άγία Σιών.

Τέσσερα περίπου χρόνια μετά τόν θάνατο του Άγίου Φιλουμένου, στις 30 Νοεμβρίου του 1983, πάρθηκε ή απόφαση από τό Πατριαρχείο να γίνει ή ανακομιδή τών όστων

του. Όσοι ήταν παρόντες όμως βρέθηκαν μπροστά σε ένα θαυμαστό γεγονός: όταν ανοίχτηκε ό τάφος, τό σώμα του μάρτυρος ήταν άφθορο καί εύδιάζον, ως άνωθεν επισφράγιση τής ένταξής του «έν σκηναίς Αγίων».

Στή συνέχεια ξανακλείστηκε ό τάφος καί άνοιξε ξανά στις 26 Δεκεμβρίου

του 1984. Τό σκήνωμα του Άγίου βρέθηκε καί πάλι να εύδιάζει καί να διατηρεί μερική άφθαρσία. Τότε, οι Άγιοταφίτες τό τοποθέτησαν στό Ίερό Βήμα του ναού τής Αγίας Σιών.

Στίς μέρες μας έχει ολοκληρωθεί στον τόπο μαρτυρίου του Άγίου περικαλλής τρίκλιτος ναός, του όποιου τό ένα κλίτος είναι αφιερωμένο στον Άγιο Φιλούμενο. Εκεί μεταφέρθηκε τό 2008 καί τό σκήνωμά του. Σ' αυτό προστρέχουν καί πολλοί πού εύλαβούνται τόν Άγιο –όχι μόνο όρθόδοξοι αλλά καί άραβες άκόμη καί έτεροδόξοι- ζητώντας τίς προς τόν Κύριο πρεσβείες του. Στίς 29 Νοεμβρίου του 2009 έγινε από τή Σύνοδο του Πατριαρχείου Ίεροσολύμων ή επίσημη Άγιοκατάταξή του.

Ίστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λεμεσοῦ

τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Σωφρόνιου Μιχαηλίδη

Μερικά χαρακτηριστικά γιά τόν Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ΄ ἀποσπάσματα ἀπό ἄρθρο γραμμένο ἀπό πρόσωπο πού τόν γνώρισε ἀπό κοντά, ἀποτελοῦν τόν πιό κατάλληλο ἐπίλογο γιά τό κεφάλαιο αὐτό:

Ἡ δικαίωση τοῦ Ἰουλίου [μέ τή Μείζονα Σύνοδο] ἐπουλώνει τήν πληγή, ἀλλά τό σημάδι μένει. Στίς ὀμιλίες του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μιλά γιά τά τραύματα τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, μιά ξεχνᾷ τά δικά του τραύματα. Ἀπό τότε “βαστάζει τά στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ σαρκί” του (βλ. Γαλ. Στ΄ 17).

»Οἱ λόγοι του πρὸς τούς νέους ἐπισκόπους ἀντικατοπτρίζουν ἤδη τόν βαθύτατο ἐξαγνισμό τῆς προσωπικότητάς του στά τελευταῖα χρόνια. Στόν Μητροπολίτη Πάφου τονίζει: “Ἐπί δάφνης καί μυρσίνης σήμερον ἐπάτησας. Καί ἐστρωμένη δι’ ἀνθέων ἡ ὁδός πρὸς τήν Μητροπόλιν σου. Ἐχε, ὅμως, κατά νοῦν, ὅτι ἐπί ἀκανθῶν αὔριον θά βαδίσης”. Στή χειροτονία τοῦ Χωρεπισκόπου Λήδρας σάν νά ἀπολογῆται: “Συνεχῆς καί ἀδιάκοπος ἀγὼν πρέπει νά εἶναι τοῦ Ἐπισκόπου ἡ ζωή, τήν ὁποῖαν ἀνευφειδοῦς ὀφείλει νά ἐκδαπανᾷ καί θυσιάσῃ ὑπέρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί ὑπέρ τῆς σωτηρίας τοῦ ποιμνίου, γινόμενος τοῖς πᾶσι τά πάντα, ἵνα πάντως τινάς σώσῃ. Πρὸς τόν Ἐπίσκοπον στρέφονται πάντων τά βλέμμα-

τα καί περὶ αὐτοῦ πάντες κρίσιν ἐκφέρουσι. Καί ὡς ὁ χρυσορρήμων τῆς Ἐκκλησίας Ἅγιος ἔλεγεν, ὁ Ἐπίσκοπος κἂν ὀργισθῆ, κἂν γελάσῃ, κἂν ἀνέσεως ὄναρ ἐπιθυμήσῃ, πολλοί οἱ σκώπτοντες, οἱ μηδέν ἀρεσκοόμενοι καί τά πάντα κακίζοντες”. Στήν ἐνθρόνιση τοῦ Χωρεπισκόπου Σαλαμίνοσ μονολογεῖ εἰς ἑαυτόν, θά ἔλεγεσ: “Πρέπει νά ἔχῃσ ψυχὴν εὐτονον καί ἰσχυροτάτην. Ἀπαιτεῖται παρὰ σοῦ σύνεσισ καί ἐμπειρία πολλή, καί τρό-

πων ὀρθότησ καί καθαρότησ βίου, καί μείζων ἀρετή... Γνώριζε ὅτι οὐκ ἔνι ἄνδρα τήν τῆσ ἀρετῆσ ὁδὸν ὀδεύοντα λύπησ χωρίσ, θλίψεωσ, ὀδύνησ, πειρασμοῦ...“.

»Μέ τήν ἐπιστροφή του στήν Κύπρο [στίσ 7 Δεκ. 1974] ἄρχισε ὁ τελευταῖοσ του μεγάλοσ πει-

ρασμοσ : νά φανῆ στό στερνὸ σημεῖο τῆσ ζωῆσ του μικρόσ - νά ἐκδικηθῆ. Τόν ὑπερνίκησε μεγάλοσ. Καί γιά τελευταῖα φορὰ τό πορφυρὸ ρόδο ἔδειξε πῶσ τό προστατεύουν ὄχι τ’ ἀγκάθια του, ἀλλά τό ἄρωμά του...

»Ὁ Ἀρχιεπίσκοποσ ἦταν ἔτοιμοσ γιά τό τελικό ἀνάλωμα. Ἀπό τό 1970 καί τό ’74 καί τόν Ἀπρίλιο τοῦ ’77 ἔφθασε στή βαθύτατη ἐκείνη κατανόηση τοῦ πόνου καί τῆσ καρτεριάσ πού ἀνήκει στή φύση τοῦ μαρτυρίου. Καί τά μύρα πού μαζεῦτηκαν σταγόνα-σταγόνα μέσα στίσ ἀτέλειωτεσ μέρεσ καί νύκτεσ εἰκοσιεφτά χρόνων πάθουσ καί μάθουσ, ἀνέβλυσαν στίσ 3 Ἀπριλίου 1977, ὅταν ράγισε

μπροστά στο Θυσιαστήριο του Θεού τό πολύτιμο μυροδοχείο, ή καρδιά του Αρχιεπισκόπου... “Ότι ει ήθέλησας θυσίαν, έδωκα άν όλοκαυτώματα ούκ εύδοκήσεις... Καρδίαν συντετριμμένην και τεταπεινωμένην ό Θεός ούκ έξουθενώσει. Άγάθυνον, Κύριε, έν τη εύδοκία σου την Σιών, και οικόδομηθήτω τά τείχη Κύπρου“...

»Άν άληθεύει πώς ό άνθρωπος πού πεθαίνει ή άπαλύνεται ή σκληραίνει, ό Αρχιεπίσκοπος άπαλύνθηκε και έγινε γλυκύς, όσο ποτέ άλλοτε, στους τέσσερεις τελευταίους μήνες της ζωής του: όταν, σ' ένα γιγάντιο άγώνα, ό άνθρωπος πού ύπήρξε πρίν κρατούσε όρθιο τόν άνθρωπο πού ήταν τώρα (“Όρθόν ούν είναι χρή, ούχι όρθούμενον“...). Όσοι θυμούνται τόν Αρχιεπίσκοπο στό συλλαλητήριο της Λευκωσίας τόν Ιούλιο [του 1977] θά καταλάβουν τί έννοώ. Ποτέ προηγουμένως τό πρόσωπο του Αρχιεπισκόπου δέν ξαναπήρε την έκφραση μιås τόσο ταπεινής αγάπης για τόν λαό πού συνωστιζόταν γύρω του. Ποτέ τό χαμόγελό του δέν ήταν πιό τρυφερό, τό βλέμμα του πιό στοργικό, ή στάση του πιό κατανοητική. Ποτέ διάχυτη τόση όμηρογενής μελαγχολία.

Δέν ήταν πιά ούτε καν τό “Εγώ τίθμι την ψυχήν μου υπέρ των προβάτων“, ήταν ήδη τό “Εγώ έθηκα την ψυχήν μου“».

Οί Λαρνακεϊς τίμησαν τή μνήμη του πρώην Έπισκόπου τους μέ μεγάλο χάλκινο άνδριάντα τόν όποιο έστησαν στό κέντρο της πόλης, στην πλατεία Άκροπόλεως. Παράλληλα, δόθηκε τό όνομά του σέ μιά από τίς μεγαλύτερες λεωφόρους της πόλης. Τό ίδιο και στή Λεμεσό, τή δεύτερη πόλη πού άνήκε τότε στή μητροπολιτική έπαρχία Κιτίου : τό όνομά του δόθηκε στην κεντρική μεγάλη Λεωφόρο της πόλης.

Άπό την εποχή του Κιτίου Μακαρίου και μετέπειτα, δέν ύπάρχουν πλέον κείμενα των Μητροπολιτών στους Κώδικες της Μητροπόλεως, αλλά μόνο στά Άρχεία.

Ό Μακάριος, ως Αρχιεπίσκοπος, εξέδωσε τή μελέτη του Κύπρος, ή αγία Νήσος (Άθήναι 1968), ή όποία αναφέρεται στους Κυπρίους άγίους. Η μελέτη αυτή έπανεκδόθηκε τό 1997, εμπλουτισμένη μέ πολλές έγχρωμες εικόνες Κυπρίων άγίων.

Θεΐες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

ΣΑΒΒΑΤΟ 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Ἀθανάσιος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Λουβαρᾶ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΔΕΥΤΕΡΑ 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλου Λουκᾶ τῆς κοινότητας Κολοσσίου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ἱερό ναό Ἁγίου Δημητρίου στό Μπραχάμι Ἀθηνῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Δημητρίου στό Μπραχάμι Ἀθηνῶν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε Δοξολογία ἐπί τῇ ἑορτῇ τῆς Ἁγίας Σκέπης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί τῆς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς τῆς 28ης Ὀκτωβρίου στόν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στήν κοινότητα Πέρα Πεδίου.

ΠΕΜΠΤΗ 3 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Χαβούζας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου τῆς κοινότητας Παλώδιας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ στόν Μονοβόλικο καί τέλεσε τά θυρανοίξια τοῦ παρεκκλησίου τῆς ἁγίας Ματρώνης.

ΤΡΙΤΗ 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία

Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητας Σουνίου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Νεκταρίου Λεμεσοῦ.

ΠΕΜΠΤΗ 10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίων Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου καί Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου Λεμεσοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Συγχοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, Πολιούχου τῆς Λεμεσοῦ, μετά τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Σαφίτας κ.Δημητρίου, Εὐμενείας κ.Εἰρηναίου καί Ἀμαθοῦντος κ.Νικολάου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, Πολιούχου τῆς Λεμεσοῦ.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό τῆς Παναγίας τῆς κοινότητας Ἀγροῦ.

ΔΕΥΤΕΡΑ 21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Χρυσελευσίνας τῆς κοινότητας Φοινικαριῶν.

ΠΕΜΠΤΗ 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Ἄνης τῆς κοινότητας Σπιταλίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Σπυρίδωνος, κατά τή διάρκεια τοῦ ὁποῦ χειροθέτησε εἰς Πρωτοπρεσβύτερον τον ἐφημέριον τοῦ ναοῦ π. Μιχαήλ Παναγιώτου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῶν Χριστουγέννων στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

Ὁκτωβρίου, Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου

Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Κάτω Πολεμιδιῶν.

ΤΡΙΤΗ 4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Λαμπαδιστοῦ τῆς κοινότητας Πελενδρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίων Ἀνδρονίκου καί Ἀθανασίας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Θεράποντος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ τῶν ἐγκαινίων καί ἀκολούθως τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στό παρεκκλήσιο Ἁγίου Ἀντύπα τῆς κοινότητας Πεντακώμου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνος τῆς ὁμώνυμης κοινότητας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλου Λουκᾶ, Ἁγίας Μαρίνας καί Ἁγίου Θύρσου συνοικισμοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου.

ΤΡΙΤΗ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλου Λουκᾶ τῆς κοινότητας Κολοσσίου.

ΠΕΜΠΤΗ 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου καί Ἁγίου Ἀρτεμίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Μαρίας καί Ἁγίου Θεράποντος τῆς κοινότητας Ἀγγλισίδων.

ΤΕΤΑΡΤΗ 26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό

Ἁγίου Δημητρίου τῆς κοινότητας Βάσας Κελλακίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας Λεμεσοῦ.

ΠΕΜΠΤΗ 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας Λεμεσοῦ καί ἀκολούθως προέστη τῆς δοξολογίας γιά τήν Ἐθνική ἐπέτειο τῆς 28ης Ὁκτωβρίου 1940.

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Παναγίας Γαλακτοτροφούσης τῆς κοινότητας Δωροῦ.

ΤΕΤΑΡΤΗ 2 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Χαβούζας.

ΠΕΜΠΤΗ 3 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Φραγκοῦδη.

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἁγίου Δημητρίου τῆς κοινότητας Ἀκρωτηρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νεοφύτου Συνοικισμοῦ Μακαρίου Γ'.

ΔΕΥΤΕΡΑ 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Συγχοροστάτησε μέ τόν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Εὐμενείας κ. Εἰρηναῖο κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητας Παρεκκλησιάς.

ΤΡΙΤΗ 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τῆς κοινότητας Ἁγίου Ἰωάννη Πιτσιλιάς.

ΤΕΤΑΡΤΗ 9 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Νεκταρίου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπε-

Θεῖες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

ρινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίων Παΐσιου τοῦ Ἁγιορείτου καί Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου.

ΠΕΜΠΤΗ 10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου τῆς κοινότητας Κυπερούνας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Μηνᾶ.

Συγχοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, Πολιούχου Ἁγίου τῆς Λεμεσοῦ, μετά τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κένυας κ. Μακαρίου καί τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Σαφίτας κ. Δημητρίου καί Εὐμενείας κ. Εἰρηναίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Αἰκατερίνης τῆς ἱερᾶς μονῆς Παναγίας Ἄμιροῦς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Κάτω Μύλου. Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στήν πανηγυρίζουσα ἱερά μονή Παναγίας Ἄμασγοῦς.

ΔΕΥΤΕΡΑ 21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Παναγίας Χρυσελεούσης τῆς κοινότητας Πραστειοῦ Κελλακίου.

ΤΡΙΤΗ 22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια Ἀγρυπνίας στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἐν Εὐβοία, πού βρίσκεται ἐντός τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίων Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης παρά τόν Ἅγιο Τύχωνα.

ΠΕΜΠΤΗ 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Αἰκατερίνης τῆς

ἱερᾶς μονῆς Παναγίας Ἄμιροῦς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Στυλιανοῦ Λινόπετρας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Στυλιανοῦ Λινόπετρας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Μαρίνης Συνοικισμοῦ Καψάλου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 28 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ Συνοικισμοῦ Πάνω Πολεμιδιῶν.

ΤΡΙΤΗ 29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέου Χαράκη.

ΤΕΤΑΡΤΗ 30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέου Μέσα Γειτονιάς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεῖτοργο προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ἱερά μονή Ἁγίου Ἡρακλείδου, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Νεαπόλεως.

ΣΑΒΒΑΤΟ 3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἁγίας Βαρβάρας τῆς κοινότητας Ἁγίου Τύχωνα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Βαρβάρας Ζακακίου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Σάββα Ὑψωνα.

ΔΕΥΤΕΡΑ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πα-

Ἰουλίου, Σεπτεμβρίου καὶ Οκτωβρίου

νηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Πολεμιδιῶν.

ΤΡΙΤΗ 6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τὴν ἡμέρα αὐτή, ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος ἄγει τὰ ὀνομαστήριά του, προεξῆρχε Ἀρχιερατικοῦ Συλλεΐτουργου πού τελέστηκε στὸν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ, συλλειτουργοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λήδρας κ' Ἐπιφανίου καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία κατὰ τὴ διάρκεια ἀγρυπνίας στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίων Θεοπατόρων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης παρὰ τὸν Ἅγιο Τύχωνα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Παναγίας Χρυσαιφυλιωτίσσης.

ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Σπυρίδωνα.

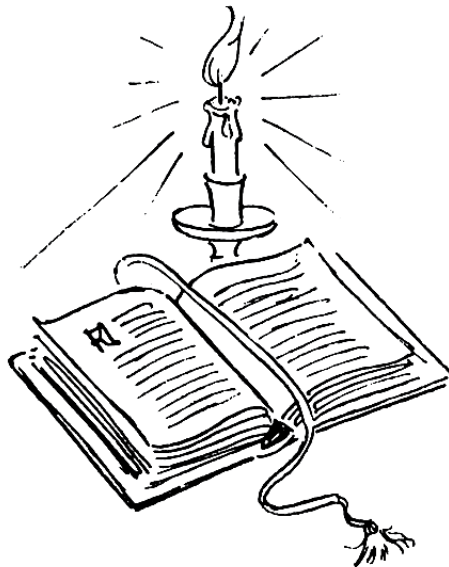
ΤΕΤΑΡΤΗ 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἐλευθερίου τῆς κοινότητας Μουτταγιάκας.

ΠΕΜΠΤΗ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Ἐλευθερίου Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὴν ἱερά μονὴ Παναγίας Σφαλαγγιωτίσσης.

ΤΕΤΑΡΤΗ 21 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στὸ πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἁγίας Ἀναστασίας στὰ Κάτω Πολεμίδια.

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία τῶν Χριστουγέννων στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως τῆς κοινότητας Ἀσωμάτου. Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στὸν ἱερό ναό Ἁγίου Ἰωσήφ τοῦ Μνήστορος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Με λαμπρότητα πραγματοποιήθηκε, τήν Παρασκευή 30 Σεπτεμβρίου, η ύποδοχή τών ιερών λειψάνων του ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καί Ἱαματικοῦ Παντελεήμονος καί τῆς ἁγίας ἐνδόξου μάρτυρος Ἰουστίνης στόν ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθο-

λικῆς. Τίς ἱερές κάρες μετέφερε ὁ Πανοσιολογιώτατος καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονα τῆς νήσου Ἄνδρου, γέροντας Εὐδόκιμος, καί τίς ὑποδέχθηκε ὁ Πανοσιολογιώτατος Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεώς μας, Ἀρχιμ. Ἰσαάκ. Στή συνέχεια τελέστηκε πανηγυρική ἀγρυπνία μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τῆς Ἁγίας Σκέπης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου προΐσταμένου τοῦ Πρωτοσυγγέλλου τῆς Μητροπόλεώς μας, Ἀρχιμ. Ἰσαάκ.

Κατόπιν εὐγενοῦς προσκλήσεως τῆς Προέδρου τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Δικαστηρίου Λεμεσοῦ κας Ἑλένας Ἐφραΐμ, τήν Τετάρτη 5 Ὀκτωβρίου ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος τέλεσε Ἁγιασμό στό Ἐπαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσοῦ.

Στίς 13 Ὀκτωβρίου τελέστηκαν τά Ἐγκαΐνια τοῦ ἱεροῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Ἀντύπα, ἐπισκόπου Περγάμου, πού βρίσκεται παρά τήν ἔξοδο τοῦ αὐτοκινητοδρόμου Λευκωσίας-Λεμεσοῦ πρός τόν Ἅγιο Γεώργιο τόν Ἀλαμάνο, τό ὁποῖο καί ἀνήκει στήν κοι-

νότητα Πεντακώμου. Τῆς ἱερᾶς Ἀγρυπνίας καί τῶν Ἐγκαινίων προεξήρχε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος. Ὁ ναός κτίστηκε μέ πρωτοβουλία ὁμάδας Ὀδοντιάτρων, ἀφοῦ ὁ Ἅγιος Ἀντύπας εἶναι ὁ προστάτης τους.

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος τό διήμερο 22-23 Ὀκτωβρίου ἦταν προσκεκλημένος στίς ἐορταστικές ἐκδηλώσεις “Δημητρία 2022” τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, Δήμου Ἁγίου Δημητρίου Ἀττικῆς. Ὁ Πανιερώτατος κατά τό διήμερο προεξήρχε τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν πού τελέστηκαν στόν ἱερό ναό καί μίλησε πρός τό πολυπληθές ἀκροατήριο. Τή Δευτέρα 24 Ὀκτωβρίου ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος βρέθηκε στήν Κατερίνη, ὅπου ἦταν προσκεκλημένος τῆς Σχολῆς Γονέων τοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου Κατερίνης. Ὁ Πανιερώτατος μίλησε μέ θέμα «Ὁ γέροντάς μου Ἰωσήφ ὁ Βατοπαιδινός».

Στίς 27 Ὀκτωβρίου τό ἀπόγευμα τελέστηκε στόν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας ὁ πανηγυρικός Ἑσπερινός γιά τήν ἐορτή τῆς Ἁγίας Σκέπης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Στήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ χοροστάτησε ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Ἰωάννης, ὁ ὁποῖος πραγματοποιοῦσε ἰδιωτική ἐπίσκεψη στήν Κύπρο. Τό πρωί τῆς 28ης Ὀκτωβρίου τελέστηκε Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία γιά τήν ἐορτή τῆς Ἁγίας Σκέπης προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλέστατου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου, ἐνῶ τῆς πανηγυρικῆς Δοξολογίας πού ἀκολούθησε προσέτη ὁ Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος. Τήν Κυβέρνηση ἐκπροσώπησε ὁ ἐντιμος

Υπουργός Έργασίας κ. Κυριάκος Κούσιος. Παρόντες ήταν ο Δήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νίκος Νικολαΐδης, Δήμαρχοι τῆς Μείζονος Λεμεσοῦ, Βουλευτές, ἐκπρόσωποι τοῦ Στρατοῦ καί τῆς Ἀστυνομίας, ἄλλοι ἐπίσημοι καί πλῆθος κόσμος. Τόν πανηγυρικό τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος. Μετά τή Δοξολογία, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, κατέθεσε στεφάνι στό Μνημεῖο Ἡρώων. Ἀκολουθῶς δέχθηκαν τόν χαιρετισμό τῆς μαθητικῆς παρέλασης ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ, ὁ Ὑπουργός Έργασίας, ὁ Δήμαρχος Λεμεσοῦ, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος καί ἄλλοι ἐπίσημοι.

Τήν 1η Νοεμβρίου ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος τέλεσε Ἁγιασμό στό παιδιατρικό τμήμα τοῦ Νοσοκομείου. Εὐχήθηκε σέ ὄλο τό ἱατρικό καί νοσηλευτικό προσωπικό καλή δύναμη στό θεάρεστο ἔργο πού ἐπιτελοῦν. Τούς παρότρυνε νά συνεχίσουν μέ τόν ἴδιο ζήλο πού εἶχαν καί οἱ ἐορτάζοντες Ἅγιοi Ἀνάργυροι Κοσμάς καί Δαμιανός, καί αὐτοί ἱατροί στό ἐπάγγελμα. Ἡ διευθύντρια Δρ Μαρία Ἀγαθοκλέους εὐχαρίστησε τόν Πανιερώτατο γιά τή μέριμνα πού ἔχει γιά τούς ἀσθενεῖς μέ τήν καθημερινή παρουσία ἱατροῦ ἱερέα, πού τούς στηρίζει πνευματικά.

Τό ἀπόγευμα τῆς Τρίτης 1ης Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε μέ μεγάλη ἐπιτυχία στήν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τῆς Μητροπόλεως μας ἡ φιλανθρωπική Συναυλία “Ἄς γίνει ἀπόψε τό τραγούδι μιά εὐχή”. Τή συναυλία διοργάνωσαν ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότητα τῆς Μητροπόλεως, τό Πολυδύναμο Κέντρο “Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων” καί τό ΤΕ.ΠΑ.Κ., μέ σκοπό νά ἐνισχύσουν τό Γεῦμα Ἀπόρων, πού προσφέρει ἡ Μητρόπολη Λεμεσοῦ. Τή συναυλία τίμησαν μέ τήν παρουσία τους ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κέννας κ. Μακάριος, ὁ Θεοφιλέστατος

Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, ὁ Ἀντιδήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νεόφυτος Χαραλαμπίδης, ὁ Πρύτανης τοῦ ΤΕ.ΠΑ.Κ. κ. Παναγιώτης Ζαφείρης, ἡ Ἐπαρχιακή Λειτουργός τοῦ Γραφείου

Ευήμερίας κ. Χριστίνα Κοντοῦ, ἡ σύζυγος τοῦ Δημάρχου Λεμεσοῦ κ. Ἑλένη Νικολαΐδου καί ὁ πρῶην Δήμαρχος τοῦ Ἀμμάν καί σύμβουλος τοῦ βασιλιᾶ τῆς Ἰορδανίας κ. Abu Jaber μέ τή σύζυγό του. Στή συναυλία ὅσοι παρευρέθηκαν εἶχαν τήν εὐκαιρία νά ἀκούσουν τήν Τζένη Καραπατάκη, τή μαέστρο Μιλτώ Κωνσταντίνου καί τούς ἐξαίρετους συνεργάτες τους μουσικούς νά ἐρμηνεύουν ὑπέροχα τραγούδια.

Τή Δευτέρα 7 Νοεμβρίου ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, μετά τόν πανηγυρικό ἔσπερινό γιά τήν ἑορτή τῆς Συνάξεως τῶν Ἀρχαγγέλων Μιχαήλ καί Γαβριήλ στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Μονοβόλικου, τέλεσε τά θυρανοίξια τοῦ παρεκκλησίου τῆς Ὁσίας Ματρῶνας τῆς Ἀομμάτου, πού βρίσκεται στόν περίβολο τοῦ ναοῦ.

Μέ ἱερά κατάνυξη τελέστηκε τήν Παρασκευή 11 Νοεμβρίου ὁ μέγας πανηγυρικός Ἐσπερινός ἐπί τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, Πολιούχου καί προστάτου τῆς πόλεώς μας, στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό τοῦ Ἁγίου. Στόν πανηγυρικό Ἐσπερινό χοροστάτησε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Σαφίτας κ. Δημήτριος, τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, συγχοροστατούντων τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κέννας κ. Μακαρίου, τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου καί τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Εὐμενείας κ. Εἰρηναίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου. Μετά τό πέρας τοῦ Ἐσπερινοῦ ἀκολούθησε λιτάνευση τῆς ἱερᾶς εἰκόνας καί τοῦ χαριτόβρυτου λειψάνου τοῦ ἁγίου γύρω ἀπό τό ναό. Τήν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τελέστηκε Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό

του Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Ἐλεήμονος προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Εὐμενείας κ. Εἰρηναίου. Τόν Θεοφιλέστατο πλαισίωσαν ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεώς μας Ἄρχιμ. Ἰσαάκ, ἱερεῖς καί διάκονοι τῆς Μητροπόλεώς μας. Τά ψαλτήρια κόσμησε ἡ χορωδία τῆς Μητροπόλεώς μας “Ῥωμανός ὁ Μελωδός” καί τό Ἔργαστήρι Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς Θεσσαλονίκης.

Τό θεατρικό ἔργο “Μητροπολίτης Χρυσόστομος Σμύρνης, μιά ἱστορία μέσα ἀπό τίς στάκτες”, τῆς Τάνιας Χαροκόπου καί σκηνοθεσίας τοῦ Λεωνίδα Λοϊζίδη, παρακολούθησαν τήν Τρίτη 22 Νοεμβρίου στό Πατιίχειο Δημοτικό Θέατρο ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος, ὁ Δήμαρχος Λεμεσοῦ κ. Νίκος Νικολαΐδης καί πλῆθος κόσμου. Στό θεατρικό ἔργο ἀναβίωσαν οἱ ἡμέρες τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς μέσα ἀπό τή ζωή, τό ἔργο καί τό τραγικό τέλος τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου. Πρίν τήν ἔναρξη τῆς παράστασης χαιρετισμό ἀπηύθυναν ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως μας, Ἀρχιμανδρίτης π. Ἰσαάκ, ὁ Δήμαρχος Λεμεσοῦ καί ὁ κ. Χρῆστος Μουσκή, ἰδιοκτήτης τοῦ ξενοδοχείου Four Seasons καί χορηγός τοῦ θεατρικοῦ ἔργου. Ὁ Πανιερώτατος στό τέλος εὐχαρίστησε τοὺς συντελεστές, τοὺς ἠθοποιούς καί τοὺς χορηγούς αὐτῆς τῆς ἐξαιρετικῆς παράστασης.

Τήν Παρασκευή 25 Νοεμβρίου ἐγκαινιάστηκε τό νέο ποδοσφαιρικό γήπεδο τῆς Λεμεσοῦ “Ἄλφα Μέγα Στάδιο”. Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος τέλεσε τόν Ἁγιασμό τῶν Ἐγκαινίων παρόντων τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, κ. Νίκου Ἀναστασιάδη, τοῦ προέδρου τοῦ ΚΟΑ καί ἄλλων πολιτικῶν καί ἀθλητικῶν παραγόντων τοῦ τόπου.

Τὴν Κυριακὴ 27 Νοεμβρίου ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος προεξήρχε τῆς Θείας Λειτουργίας στὸν ἱερό ναὸ Ἁγίας Μαρίνας, συνοικισμού Καψάλου. Πρὸ τοῦ τέλους τῆς Θείας Λειτουργίας τέλεσε τὸ μνημόσυνο τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων κυροῦ Γρηγορίου. Γιά τὸν μακαριστό μίλησε ὁ καθηγητὴς κ. Πέτρος Παπαπολυβίου, ὁ ὁποῖος ἔβηρε τὸ ἔργο καὶ τὴν προσφορὰ τοῦ ἀοιδίου Ἀρχιεπισκόπου.

Πραγματοποιήθηκε τὸ διήμερο 3-4 Δεκεμβρίου 2022 ἀπὸ τὸ Πολυδύναμο Γραφεῖο Νεότητος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ ἡ καθιερωμένη διήμερη ἐκδήλωση «Ὁδὸς Χριστουγέννων» στὸν περίβολο τοῦ Μητροπολιτικοῦ ἱεροῦ ναοῦ Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς. Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος τίμησαν μέ τὴν παρουσία τους τὴν καθιερωμένη αὐτὴ ἐκδήλωση, ὅπου μίλησαν μέ πιστοὺς καὶ ἀντάλλαξαν εὐχές μέ ἑκατοντάδες συνανθρώπους μας, μικροὺς καὶ μεγάλους.

Στὶς 6 Δεκεμβρίου, ἡμέρα πού ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴ μνήμη τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας, ἄγει τὰ ὀνομαστήριά του ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος. Τὴν παραμονή τῆς ἐορτῆς στὸν ἱερό ναὸ Ἁγίου Νικολάου Κ. Πολεμιδιῶν τελέστηκε μέ λαμπρότητα ὁ πανηγυρικός Ἑσπερινός, στὸν ὁποῖο χοροστάτησε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος. Τὴν ἐπόμενη μέρα τὸ πρωὶ στὸν ἱερό ναὸ Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ τελέστηκε Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου καὶ συλλειτουργούντων τῶν Θε-

οφιλεστάτων Ἐπισκόπων Λήδρας κ. Ἐπιφανίου καί Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου. Στό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Θεοφιλέστατος δέχθηκε τίς εὐχές τῶν πιστῶν στήν αἴθουσα τοῦ ναοῦ, ἐνώ τό ἀπόγευμα δέχθηκε εὐχές στόν Μητροπολιτικό Οἶκο.

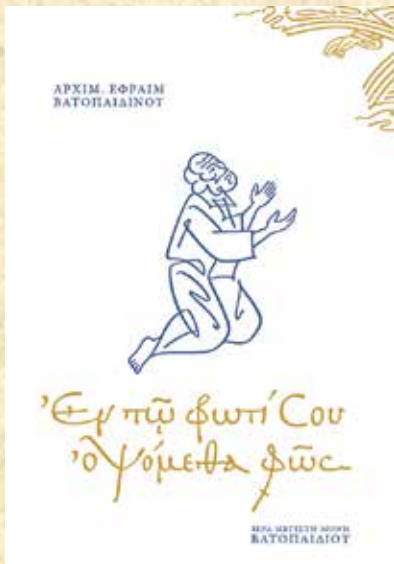
Μέ κατάνυξη ἐορτάστηκε ἡ ἐορτή τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ στούς ναούς καί τίς ἱερές μονές τῆς ἱεῶς Μητροπόλεώς μας. Ἐπίκεντρο τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς Δεσποτικῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων ἦταν ὁ ἱερός Μητροπολιτικός ναός Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, ὅπου προεξήρχε τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος. Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος προεξήρχε τῆς ἀκολουθίας τῶν Χριστουγέννων στόν ἐορτάζοντα ἱερό ναό τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ στήν κοινότητα Ἀσωμάτου.

Τήν Παρασκευή 30 Δεκεμβρίου στήν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τῆς Μητροπόλεώς μας ἔγινε ἡ καθιερωμένη τελετή κοπῆς τῆς Βασιλόπιτας. Τή Βασιλόπιτα εὐλόγησε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαος. Παρόντες ἦταν ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κένυας κ. Μακάριος, τό προσωπικό καί οἱ συνεργάτες τῆς Μητροπόλεως. Μετά τήν κοπή τῆς βασιλόπιτας καί τή σύντομη προσφώνηση τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Πρωτ. Στυλιανοῦ Κωνσταντίνου, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας ἀπηύθυνε πνευματικό λόγο γιά τήν ἔννοια καί τήν πνευματική ἀξιοποίηση τοῦ χρόνου καί εὐχές γιά τό νέο ἔτος πρός ὅλους τούς ἐργαζομένους καί συνεργάτες τῆς Μητροπόλεως.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«ἐν τῷ φωτί σου ὁψόμεθα φῶς»

Συγγραφέας: Ἀρχιμ. Ἐφραίμ Βατοπαιδινός

Ἐκδόσεις: Ἱεράς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου

Οἱ ἐκδόσεις τῆς Ἱεράς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου ἐξέδωσαν ἕνα νέο τόμο μέ συλλογή ὁμιλιῶν τοῦ Καθηγουμένου τῆς Μονῆς, Γέροντος Ἐφραΐμ. Ἐνα ἔργο πού ἀποτελεῖ μία ἀγιορειτική μαρτυρία τῆς πορείας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τό φῶς τοῦ Θεοῦ. Τό ἔργο ἀποτελεῖται ἀπό ὁμιλίες τοῦ Γέροντα Ἐφραΐμ Βατοπαιδινοῦ ἐντός καί ἐκτός τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καθὼς καί εἰσηγήσεις σέ συνέδρια μέ ποικίλο θεολογικό καί πνευματικό περιεχόμενο. Ὁμιλίες ὠφέλιμες καί χρήσιμες γιά μοναχοὺς καί λαϊκοὺς, “ὡς δρόσος Ἀερμών” (Ψαλμ. 132,3).

Ὁσιος Ἰουστίνου Πόποβιτς - ἡ ζωὴ καί τό ἔργο του

Συγγραφέας: Ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος Γιεβίτις

Ἐκδόσεις: Ἀγκίτας

Ὁ πατήρ Ἰουστίνος μέ τήν ἀγία του ζωὴ προέβαλε τόν ἀγιασμό ὡς προοπτική καί δυνατότητα, πού ἀνατάσσει ὄντολογικά τή φθαρμένη ἀνθρώπινη ὑπαρξη καί τήν κατευθύνει στή ριζική ἀπάλειψη τῶν συνεπειῶν τῆς ἁμαρτητικῆς ἐκδηλώσεως. Ἡ ἀνάταξη τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως στήν πρότερη κατάσταση δέν εἶναι ἔργο τοῦ ἀνθρώπου ἀλλά ἔργο τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἁγίων Του καί συντελεῖται ἐντός τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλωστε ὀλόκληρη ἡ βιοτή τοῦ ἁγίου μέσα σ' αὐτόν τόν κόσμο ἦταν πεινασμένη καί διψασμένη γιά τήν ἀθανασία καί τήν αἰώνια ζωὴ καί γι' αὐτό αἰσθανόταν ὅτι ἡ ζωὴ του βρισκόταν στοὺς οὐρανοὺς, πέρα ὄλων τῶν θανάτων.

Ὅλοι ἔχουμε κληθεῖ ἀπό τόν ἅγιο Ἀπόστολο Παῦλο στήν ἀγι-

ότητα. Ὅμως τῆ χριστιανική ζωὴ μας δέν μπορούμε νά τή ζήσουμε μόνοι μας. Δίπλα μας βρίσκονται οἱ ἅγιοί μας μέ τή βοήθεια καί τήν καθοδήγησή τους. Τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τόν βίο τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου. Ἡ νέα ἔκδοση περιλαμβάνει: «Ἀναμνήσεις» ἀπό τόν π Σταμάτη Σκλήρη, προσωπικό φίλο τοῦ συγγραφέα καί πνευματικό τέκνο τοῦ Ὁσίου, εἰσαγωγή ἀπό τόν Διονύση Σκλήρη, παράρτημα φωτογραφιῶν καί εἰκόνων τοῦ Ὁσίου Ἰουστίνου Πόποβιτς καί τῶν οἰκείων του καί φωτογραφίες ἀπό τή ζωὴ τοῦ Ὁσίου.

